

maraton

Akademi

8

SINIF

ETKİNLİKLİ

ÇEK

KOPAR

T.C. İNKILAP TARİHİ VE ATATÜRKÇÜLÜK SORU BANKASI

Sınava Hazırlan: Beceri temelli,
LGS'ye yönelik Maraton Testler

Pekiştir: Konuyu pekiştirmeye ve yorum gücünü
geliştirmeye yönelik Düşündüren Testler

Uygula: Boşluk doldurma, eşleştirme, doğru-yanlış, tablo
tamamlama ve yorumlama etkinlikleri

Öğren: Tablo ve haritalarla desteklenmiş konu özetleri

AKILLI TAHTA
YAZILIMI

Pardus Windows
Uyumlu

maratonyayıncılık

ISBN

978-625-7225-04-5

YAZARLAR

Artař AKKAR
Ramazan KOYUNCU
Zühdü MAVRAS

EDİTÖR

Ayře KILIÇKAYA

GÖRSEL TASARIM

Maraton Yayıncılık

maratonyayincilik

PALLADIUM TOWER
Barbaros Mah. Kardelen Sk. No: 2 Kat: 22
34746 Ataşehir / İstanbul
Tel: 0850 288 35 00 Faks: 0850 288 35 09
www.maratonyayincilik.com
info@maratonyayincilik.com

Bu kitabın akıllı tahta uygulamasını
www.maratonyayincilik.com adresimizden indirebilirsiniz.

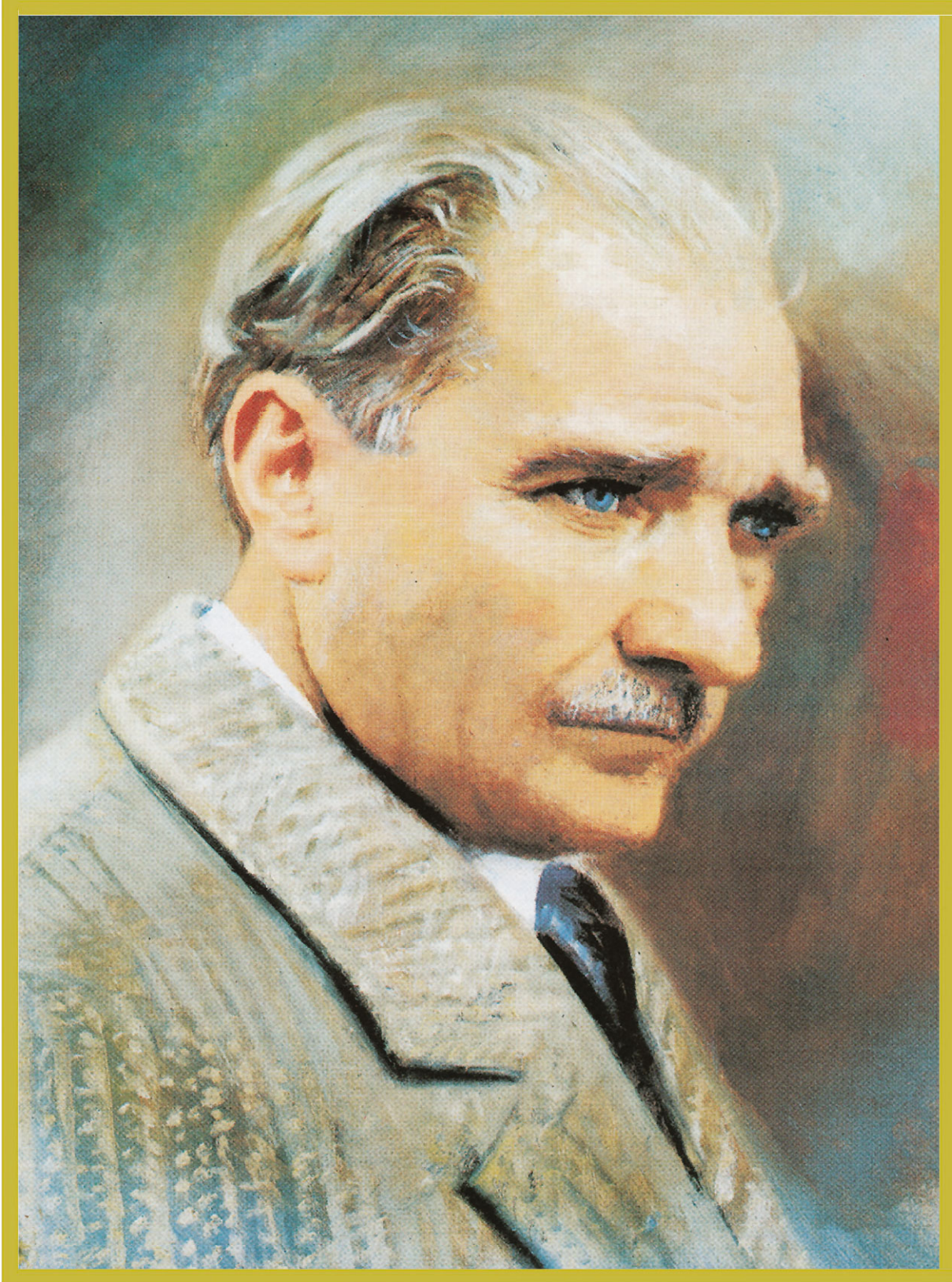
@maratonyayinlari

@maratonyayincilik

Basım Yeri: ERTEM BASIM YAYIN DAĞITIM SAN. TİC. LTD. ŞTİ.
Sertifika 48083 Basım Tarihi: 2021

Tüm yayın hakları **AjansN Yayın Tanıtım Sanayi ve Dış Tic. Ltd. Şti.**'ne aittir. Yazılı izin alınmadan kısmen ya da tamamen alıntı yapılamaz, hiçbir şekilde kopya edilemez, çoğaltılamaz ve yayımlanamaz.

MUSTAFA KEMAL ATATÜRK

İSTİKLÂL MARŞI

Korkma, sönmez bu şafaklarda yüzen al sancak;
Sönmeden yurdumun üstünde tüten en son ocak.
O benim milletimin yıldızıdır, parlayacak;
O benimdir, o benim milletimindir ancak.

Çatma, kurban olayım, çehreni ey nazlı hilâl!
Kahraman ırkıma bir gül! Ne bu şiddet, bu celâl?
Sana olmaz dökülen kanlarımız sonra helâl.
Hakkıdır Hakk'a tapan milletimin istiklâl.

Ben ezelden beridir hür yaşadım, hür yaşarım.
Hangi çılgın bana zincir vuracakmış? Şaşarım!
Kükremiş sel gibiyim, bendimi çiğner, aşarım.
Yırtarım dağları, enginlere sığmam, taşarım.

Garbın âfâkını sarmışsa çelik zırhlı duvar,
Benim iman dolu göğsüm gibi serhaddim var.
Ulusun, korkma! Nasıl böyle bir imanı boğar,
Medeniyet dediğin tek dişi kalmış canavar?

Arkadaş, yurduma alçakları uğratma sakın;
Siper et gövdeni, dursun bu hayâsızca akın.
Doğacaktır sana va'dettiği günler Hakk'ın;
Kim bilir, belki yarın, belki yarından da yakın.

Bastığın yerleri toprak diyerek geçme, tanı:
Düşün altındaki binlerce kefensiz yatanı.
Sen şehit oğlusun, incitme, yazıktır, atanı:
Verme, dünyaları alsan da bu cennet vatanı.

Kim bu cennet vatanın uğruna olmaz ki feda?
Şüheda fışkıracak toprağı sıksan, şüheda!
Cânı, cânânı, bütün varımı alsın da Huda,
Etmesin tek vatanımdan beni dünyada cüda.

Ruhumun senden İlahî, şudur ancak emeli:
Değmesin mabedimin göğsüne nâmahrem eli.
Bu ezanlar -ki şehadetleri dinin temeli-
Ebedî yurdumun üstünde benim inlemeli.

O zaman vecd ile bin secde eder -varsa- taşım,
Her cerîhamdan İlahî, boşanıp kanlı yaşım,
Fışkırır ruh-ı mücerret gibi yerden na'sım;
O zaman yükselerek arşa değer belki başım.

Dalgalan sen de şafaklar gibi ey şanlı hilâl!
Olsun artık dökülen kanlarımın hepsi helâl.
Ebediyyen sana yok, ırkıma yok izmihlâl;
Hakkıdır hür yaşamış bayrağımın hürriyyet;
Hakkıdır Hakk'a tapan milletimin istiklâl!

Mehmet Âkif Ersoy

İÇİNDEKİLER

1. ÜNİTE

BİR KAHRAMAN DOĞUYOR

Avrupadaki Gelişmeler ve Osmanlı Devleti 9
Etkinlik 1.....11
Etkinlik 2.....12
Düşündüren Test 1.....13
Düşündüren Test 2.....15
Mustafa Kemal'in Çocukluk Dönemi ve Öğrenim Hayatı 17
Etkinlik 3.....19
Etkinlik 4.....20
Düşündüren Test 3.....21
Mustafa Kemal'in Fikir Hayatını Etkileyen Olaylar ve Kişiler 23
Etkinlik 5.....24
Düşündüren Test 4.....25
Mustafa Kemal Atatürk'ün Askerlik Hayatı 27
Etkinlik 6.....31
Etkinlik 7.....32
Düşündüren Test 5.....33
Etkinlik 8.....35
Etkinlik 9.....36
Maraton Test 1.....37
Maraton Test 2.....41

2. ÜNİTE

MİLLÎ UYANIŞ:

BAĞIMSIZLIK YOLUNDA ATILAN ADIMLAR

Dünyayı Saran Savaş: I. Dünya Savaşı'na Yol Açan Gelişmeler 47
Etkinlik 1.....49
Etkinlik 2.....50
Düşündüren Test 1.....51
I. Dünya Savaşı'nda Osmanlı Devleti ve Cepheler 53
Etkinlik 3.....57
Etkinlik 4.....58
Düşündüren Test 2.....59
Mondros Ateşkes Antlaşması ve İşgaller 61
Etkinlik 5.....63
Etkinlik 6.....64
Düşündüren Test 3.....65
Kuvayimilliye ve Cemiyetler 67
Etkinlik 7.....69
Etkinlik 8.....70
Düşündüren Test 4.....71
Millî Mücadele'nin Hazırlık Dönemi - İstiklal Yolunda 73
Etkinlik 9.....75
Etkinlik 10.....76

Düşündüren Test 5..... 77
Misakımillî'nin Kabulü ve Büyük Millet Meclisinin Açılışı ... 79
Etkinlik 11..... 81
Etkinlik 12.....82
Düşündüren Test 6..... 83
Büyük Millet Meclisine Karşı Çıkan Ayaklanmalar 85
Etkinlik 13.....87
Etkinlik 14-1588
Düşündüren Test 7..... 89
Etkinlik 16.....91
Etkinlik 17.....92
Etkinlik 18.....93
Etkinlik 19.....94
Maraton Test 195
Maraton Test 299
Maraton Test 3 103

3. ÜNİTE

MİLLÎ BİR DESTAN: YA İSTİKLAL YA ÖLÜM!

Millî Mücadele Dönemi'nde Doğu ve Güney Cepheleri ... 109
Etkinlik 1.....111
Etkinlik 2.....112
Düşündüren Test 1.....113
Millî Mücadele Dönemi'nde Batı Cephesi115
Etkinlik 3-4117
Etkinlik 5-6118
Düşündüren Test 2.....119
Maarif Kongresi ve Tekâlifimillîye Emirleri 121
Etkinlik 7.....122
Düşündüren Test 3.....123
Sakarya Meydan Savaşı'ndan Mudanya Ateşkes Antlaşması'na Mustafa Kemal 125
Etkinlik 8-9127
Etkinlik 10.....128
Düşündüren Test 4.....129
Lozan Barış Antlaşması 131
Etkinlik 11132
Düşündüren Test 5.....133
Millî Mücadele'nin Sanata ve Edebiyata Yansımaları 135
Etkinlik 12-13136
Düşündüren Test 6.....137
Etkinlik 14-15139
Etkinlik 16.....140
Etkinlik 17.....141
Etkinlik 18-19142
Maraton Test 1143
Maraton Test 2149
Maraton Test 3155
Maraton Test 4161

4. ÜNİTE

ATATÜRKÇÜLÜK VE ÇAĞDAŞLAŞAN TÜRKİYE

Çağdaşlaşan Türkiye'nin Temeli: Atatürk İlkeleri	169
Etkinlik 1-2	173
Etkinlik 3-4	174
Düşündürücü Test 1	175
Siyasi Alanda Meydana Gelen Gelişmeler	177
Etkinlik 5.....	179
Etkinlik 6-7	180
Düşündürücü Test 2.....	181
Hukuk, Eğitim ve Kültür Alanında Meydana Gelen Gelişmeler	183
Etkinlik 8-9	185
Etkinlik 10-11	186
Düşündürücü Test 3.....	187
Toplumsal Alanda Meydana Gelen Gelişmeler	189
Etkinlik 12.....	190
Etkinlik 13.....	191
Etkinlik 14-15	192
Düşündürücü Test 4.....	193
Ekonomi ve Sağlık Alanında Meydana Gelen Gelişmeler	195
Etkinlik 16-17	197
Etkinlik 18-19	198
Düşündürücü Test 5.....	199
Cumhuriyetin Türk Toplumuna Sağladığı Kazanımlar	201
Etkinlik 20-21	203
Etkinlik 22-23	204
Düşündürücü Test 6.....	205
Etkinlik 24-25	207
Etkinlik 26-27	208
Maraton Test 1	209
Maraton Test 2	213
Maraton Test 3	217
Maraton Test 4	221

5. ÜNİTE

DEMOKRATİKLEŞME ÇABALARI

Atatürk Dönemi'nde Demokratikleşme Yolunda Atılan Adımlar	227
Etkinlik 1.....	229
Etkinlik 2.....	230
Düşündürücü Test 1	231
Mustafa Kemal'e Suikast Girişimi ve Cumhuriyete Yönelik Tehditler	233
Etkinlik 3-4	234
Düşündürücü Test 2.....	235

Etkinlik 5-6	237
Etkinlik 7.....	238
Maraton Test 1	239
Maraton Test 2	243

6. ÜNİTE

ATATÜRK DÖNEMİ TÜRK DIŞ POLİTİKASI

Atatürk Dönemi Türk Dış Politikasının Temel İlkeleri	249
Etkinlik 1.....	250
Düşündürücü Test 1	251
Atatürk Dönemi Türk Dış Politikasında Yaşanan Gelişmeler	253
Etkinlik 2.....	257
Etkinlik 3-4	258
Düşündürücü Test 2.....	259
Hatay'ın Türkiye'ye Katılması	261
Etkinlik 5.....	262
Düşündürücü Test 3.....	263
Etkinlik 6.....	265
Etkinlik 7.....	266
Maraton Test 1	267

7. ÜNİTE

ATATÜRK'ÜN ÖLÜMÜ VE SONRASI

Atatürk'ün Ölümü ve Yankıları	273
Etkinlik 1-2	275
Etkinlik 3-4	276
Düşündürücü Test 1	277
II. Dünya Savaşı ve Sonuçları	279
Etkinlik 5.....	281
Etkinlik 6.....	282
Düşündürücü Test 2.....	283
Türkiye'nin Çok Partili Hayata Geçişi	285
Etkinlik 7-8	287
Etkinlik 9.....	288
Düşündürücü Test 3.....	289
Etkinlik 10.....	291
Etkinlik 11	292
Maraton 1	293
Cevap Anahtarı	297

1.

ÜNİTE

BİR KAHRAMAN DOĞUYOR

➤ Neler Öğreneceğiz?

1. AVRUPA'DAKİ GELİŞMELER VE OSMANLI DEVLETİ

- Avrupa'daki gelişmelerin yansımaları bağlamında Osmanlı Devleti'nin 20. yüzyılın başlarındaki siyasi ve sosyal durumunu inceleyeceğiz.

2. MUSTAFA KEMAL'İN ÇOCUKLUK DÖNEMİ VE ÖĞRENİM HAYATI

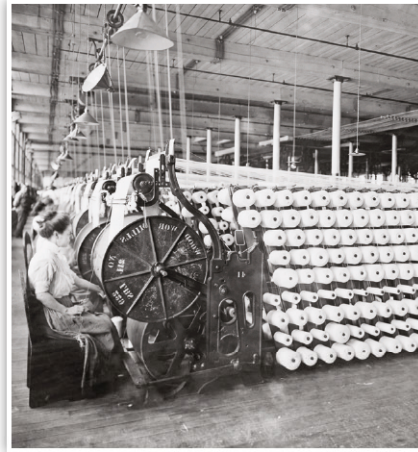
- Mustafa Kemal'in çocukluk ve öğrenim hayatından hareketle onun kişilik özelliklerinin oluşumu hakkında çıkarımlarda bulunacağız.
- Mustafa Kemal'in kişilik gelişiminde ve yetişmesinde rol oynayan şahsiyetlere değineceğiz.

3. MUSTAFA KEMAL'İN FİKİR HAYATINI ETKİLEYEN OLAYLAR VE KİŞİLER

- Gençlik döneminde Mustafa Kemal'in fikir hayatını etkileyen önemli kişilere ve olaylara değineceğiz.

4. MUSTAFA KEMAL'İN ASKERLİK HAYATI

- Mustafa Kemal'in askerlik hayatı ile ilgili olayları ve olguları onun kişilik özellikleri ile ilişkilendireceğiz.

ÜNİTEYE GENEL BAKIŞ

BİR KAHRAMAN DOĞUYOR

Mustafa Kemal'in Okuduğu Okullar

1. Mahalle Mektebi
2. Şemsi Efendi İlkokulu
3. Selanik Mülkiye Rüştiyesi
4. Selanik Askerî Rüştiyesi
5. Manastır Askerî İdadisi
6. İstanbul Harp Okulu
7. Harp Akademisi

Mustafa Kemal'in Hayatındaki Önemli Olaylar

- 1905 yılında Harp Akademisinden "kurmay yüzbaşı" olarak mezun oldu. İlk olarak Şam'da (5. Ordu'da) görev yaptı.
- 1906 yılında "Vatan ve Hürriyet" örgütünü kurdu. Daha sonra bu örgüt İttihat ve Terakki ile birleşti. İttihat ve Terakki Cemiyetinin çalışmalarını beğenmeyince örgütten ayrıldı.
- 13 Nisan 1909'da çıkan 31 Mart Ayaklanması'nı bastıran orduda kurmay subay olarak görev aldı.
- 1911'de Trablusgarp'taki halkı harekete geçirmeye giden subaylar arasındaydı.
- 27 Kasım 1911'de binbaşılığa, terfi etti. 1914'te yarbaylığa, 1916'da da generalliğe terfi etti.
- I. Dünya Savaşı'nda Çanakkale, Kafkasya ve Suriye Cephelelerinde savaştı.

Mustafa Kemal'in Fikir Hayatı

Dönemin aydınları olan Ziya Gökalp, Namık Kemal gibi kişilerden ve milliyetçilik akımından etkilendi.

Mustafa Kemal'in Çeşitli Özellikleri

Vatanserverlik: Ulusu için her şeyi yapmıştır. Trablusgarp Savaşı'na gönüllü olarak gitmesi, bu özelliğine örnektir.

İdealistlik: Hedeflerine ulaşmak için yılmadan çalışmıştır.

İleri Görüşlülük: Olacakları doğru tahmin etmiştir. İstanbul'da İtilaf donanmalarını görünce: "Geldikleri gibi giderler." demesi buna örnektir.

Çok Cephelilik (Çok Yönlülük):

Değişik alanlarda bilgili ve etkili olmuştur. Mustafa Kemal iyi bir asker olduğu gibi iyi yönetici ve hukuk adamıdır.

Mantıklılık: Mantıklı işler yapmıştır. Büyük ve imkânsız hayallere kapılmamıştır.

Mustafa Kemal'in Hayatındaki Önemli Şehirler

Selanik, Manastır, İstanbul, Sofya

Mustafa Kemal'in İstiklal Savaşı Öncesinde Görev Yaptığı Yerler

31 Mart Vakası'nı bastıran Hareket Ordusu'nda kurmay subaylık yaptı. Trablusgarp Savaşı'nda görev aldı. Balkan Savaşlarında Gelibolu'da görev aldı. Bu görev, bölgeyi tanıyarak Çanakkale Savaşı'nda başarılı olmasını sağladı.

Çanakkale Savaşı'nda (Askerî dehası ortaya çıktı. "Anafartalar Kahramanı" unvanını aldı)

Kafkasya ve Suriye Cephelelerinde görev yaptı.

Avrupa'yı Değiştiren Önemli Olaylar

1. Coğrafi Keşifler
2. Rönesans
3. Reform
4. Aydınlanma Çağı
5. Sanayi İnkılabı
6. Fransız İhtilali

AVRUPA'DA YAŞANAN GELİŞMELER

Avrupa'da Gelişen Olaylar

Coğrafi Keşifler

Coğrafi Keşifler 1400- 1600 yılları arasında Avrupalıların yeni yerleri keşfettikleri dönemdir. Keşfedilen bu yerler ve ticaret yolları Avrupalı devletlerin zenginleşmesinde önemli rol oynamıştır.

Rönesans

Avrupa'da Orta Çağ sonrasında; siyaset, kültür, politika, bilim, sanat, mimari ve eğitim alanlarında yenilenmeye gidilmiştir. 15 ve 16. yüzyılları kapsayan bu yenilenme süreci de Rönesans Dönemi olarak isimlendirilmiştir.

Reform

16. yüzyılda gittikçe olumsuzlaşan dinî şartlar ve kilisenin haksızlıkları karşısında Rönesans'ın da etkisiyle önce Almanya'da başlayıp Avrupa'ya yayılan ve kiliseleri dinî değişiklik yapmaya zorlayan harekettir.

Aydınlanma Çağı

Avrupa'da 18. yüzyılda gelişen, önceki dönemlerin ön yargı ve ideolojilerinden uzak; bilgiye dayalı, özgür ve akılcı düşüncüyü temsil eden bu döneme "Aydınlanma Çağı" denir.

Sanayi İnkılabı

Sanayi Devrimi, 18. yüzyılın sonlarında kas gücüne dayalı faaliyetlerin bırakılıp makine gücüne dayalı faaliyetlere geçilmesidir. Buharlı makinelerin gücü ve teknolojik buluşlar sayesinde Sanayi Devrimi başlamıştır.

Fransız İhtilali

1789'da Fransa'da eski yönetime son vermiş ve böylece Avrupa ve dünya tarihinde yeni bir dönem başlamıştır. Fransız İhtilali ile birlikte insan hakları, demokrasi, milliyetçilik, işçi hakları, liberalizm, adalet ve eşitlik gibi kavramlar ortaya çıkmıştır.

Osmanlı Devleti'ne Etkileri

Osmanlı Devleti, ticari faaliyetlerini yeniden geliştirebilmek için Avrupalı devletlere kapitülasyonlar vermek zorunda kalmıştır.

Avrupa'da Rönesans hareketlerinin başladığı günlerde Osmanlı Devleti tarihinin en parlak dönemini yaşamaktadır. Avrupa'da bilim alanında yapılan keşif, icat ve buluşlarla Osmanlı ve Avrupa arasındaki medeniyet farkı hızla kapanmaya başlamıştır.

Osmanlı hâkimiyeti altında yaşayan Hristiyan ve diğer azınlık halklara geçmişten beri din ve inanç özgürlüğü yönünden geniş haklar tanındığı için Reform hareketlerinden Osmanlı Devleti olumsuz etkilenmemiştir.

Osmanlı Devleti, bu dönemde Avrupa'nın bazı alanlarda önde olduğunu fark etmiş ve Avrupa'da yaşanan gelişmeleri yakından takip etmek için elçilikler açmıştır.

Avrupa'daki sanayileşmeye ayak uyduramadığı için Osmanlı Devleti'nde işsizlik artmış, ticarete sıkıntılar yaşanmış ve ekonomisi dışa bağımlı duruma gelmiştir. Osmanlı Devleti'nde 19. yüzyıldan sonra Avrupa malları yaygınlaşmaya başlamıştır. Böylece Osmanlı Devleti'nde ekonomik çöküş hızlanmıştır.

Fransız İhtilali'nin ortaya çıkardığı milliyetçilik akımıyla birlikte Balkan uluslarının isyanları artmıştır. Bu akım aynı zamanda Tanzimat Fermanı'nın, Islahat Fermanı'nın ve Meşrutiyet'in ilanına etki eden ana faktördür.

İnkılap: Toplum düzenini ve yapısını daha iyi duruma getirmek için yapılan köklü değişiklik, iyileştirme, devrim, reform demektir.

İhtilal: Bir ülkenin siyasal, sosyal ve ekonomik yapısını veya yönetim düzeyini değiştirmek amacıyla kanunlara uyulmaksızın kuvvet kullanılarak yapılan geniş halk hareketidir.

Nedir?

Milliyetçilik: Maddi ve manevi açılarından millet ve ülkesinin çıkarlarını her şeyin üstünde tutma anlayışı, ulusçuluk, ulusalcılık demektir.

Nedir?

Halifelik: Müslümanların dinî yönden bağlı olduğu kurumdur.

Nedir?

Sanayi İnkılabı (Sanayi Devrimi): 18. yüzyılın sonlarında kas gücüne dayalı faaliyetlerin bırakılıp makine gücüne geçilmesidir. Buharlı makinelerin gücü ve teknolojik buluşlar sayesinde Sanayi Devrimi başlamıştır.

Osmanlı Devleti'nde Fikir Akımları

18. yüzyılın ortalarından itibaren yaşanan bazı gelişmeler Osmanlı Devleti'ni dağılma noktasına getirdi. Devleti dağılmaktan kurtarmak isteyen yönetici ve aydınlar çeşitli fikirler geliştirdiler.

OSMANLILIK

Osmanlılık, bütün Osmanlı vatandaşlarını ırk, din ve dil ayrımı yapmadan eşit kabul eden siyasi akıma verilen isimdir. 1789 Fransız İhtilali'nin etkisiyle milliyetçilik fikrinin yayılmaya başlaması ile gayrimüslimler kendi devletlerini kurmaya başlamışlardır. Bu durumu engellemek için yapılan çalışmalardan Tanzimat ve Islahat Fermanları ile Meşrutiyetin ilanı gibi gelişmeler Osmanlılık fikrinin uygulamalarıdır. Osmanlılık fikri uygulamaya konulmuşsa da ülkedeki milliyetçilik isyanlarının durmaması özellikle Balkanlarda yaşanan bağımsızlıklar Osmanlılık fikrinin de önemini kaybetmesine yol açmıştır.

İSLAMCILIK

İslamcılık politikası II. Abdülhamit Dönemi'nin en belirgin politikasıdır. İslamcılık düşüncesini savunanlar, Osmanlı coğrafyasındaki tüm Müslümanları halifeliğin etrafında toplamak istemişlerdir. Sömürgelerinde çok sayıda Müslüman yaşayan İngiltere bu siyasetten fazlasıyla rahatsız olmuştur. Almanlar ise İslam dünyası üzerinde etkili olmak için Müslümanlara hoş görünecek söylemler geliştirmişlerdir. Ancak tüm çabalara rağmen halifenin I. Dünya Savaşı'nın başındaki cihat çağrısı etkili olmamıştır. I. Dünya Savaşı esnasında bazı Arap liderlerin Osmanlı'ya karşı İngilizlerin yanında yer alması, İslamcılık fikrinin de işe yaramadığını göstermiştir.

OSMANLI DEVLETİ'NDE
FİKİR AKIMLARI

TÜRKÇÜLÜK

Diğer akımlara oranla daha geç ortaya çıkmasına karşılık Türkçülük, Milli Mücadele'nin başarıya ulaştırılması ve Cumhuriyetin örgütlenmesinde rol oynayan en önemli akımdır. Balkan Savaşlarından sonra Osmanlılık akımının başarısız olmasıyla Türkçülük akımı ön plana çıkmıştır. Özetle, Osmanlı bayrağı altında yaşayan Türklere ulus bilinci ve ulusal benlik kazandırmayı, Türk milletinin İslam dünyasında yeniden güçlü bir unsur olmasını sağlamayı amaçlayan fikir akımıdır. Mustafa Kemal de bu akımı savunmuştur.

BATICILIK

Avrupa'da bilim ve teknolojiye yaşanan hızlı gelişmeler, bazı Osmanlı aydınlarının yönünün Batı'ya dönmesine neden olmuştur. Bu aydınlar devletin kurtuluşunu Batılılaşma fikrinde aramışlardır. Batıcılık adı verilen bu fikrin savunucuları, Avrupa'daki gelişmelerin örnek alınarak devletin modernleştirilmesi gerektiğini düşünmüşlerdir.

ETKİNLİK 1

Aşağıda verilen ifadelerin karşısına doğru ise ✓, yanlış ise X işareti koyunuz.

		✓ / X
1.	Sanayi İnkılabı'yla birlikte küçük imalathanelerin yerini büyük fabrikalar almıştır.	☐
2.	Fransız İhtilali'nin ortaya çıkardığı milliyetçilik düşüncesi, Osmanlı İmparatorluğu'nu olumlu etkilemiştir.	☐
3.	19. yüzyılda Balkanlarda çıkan isyanlardan dolayı Osmanlı aydınları arasında Türkçülük akımı etkili olmaya başlamıştır.	☐
4.	Batıcılık fikri, ülkede yaşayan herkesin din farkı gözetilmeden eşit tutulmasını savunan fikir akımıdır.	☐
5.	Avrupa devletlerinin Osmanlı iç işlerine karışmalarını engellemek amacıyla kapitülasyonlar genişletilmiştir.	☐
6.	Coğrafi Keşiflerle birlikte ham madde ve pazar ihtiyacı artmış, sömürgecilik yarışı hız kazanmıştır.	☐
7.	1881'de Düyun-u Umumiye'nin kurulması ile Osmanlı Devleti ekonomik bağımsızlığını kısmen kaybetmiştir.	☐
8.	1856'da Islahat Fermanı ilan edilerek gayrimüslimlere seçme ve seçilme hakkı verilmiştir.	☐
9.	II. Meşrutiyet'in ilan edilmesinde etkili olan siyasi parti İttihat ve Terakki Partisidir.	☐
10.	II. Abdülhamit Han, saltanatı boyunca İslamcılık politikasını yürütmüştür.	☐

Osmanlı Devleti'ni çöküşten, dağılmaktan kurtarmak amacıyla Tanzimat ve Islahat Fermanları ilan edilmiş ve Osmanlıcılık fikri doğrultusunda azınlıkların sosyal ve ekonomik hakları koruma altına alınmıştır. Meşrutiyetin ilanından sonra siyasi haklar verilmiştir.

Kapitülasyon: Ticari ayrıcalık tanıma yetkisidir. Yabancı ülkeler ile yapılan ticarete gümrük vergi oranlarının ülkelere göre değişiklik göstermesidir.

Bilgi Dosyam

Tanzimat Fermanı: 1839 yılında azınlıklara tanınan sosyal ve ekonomik hakları içeren belgedir. Tanzimat Fermanı'nın ilan edilmesinin en önemli nedeni, azınlıkları bahane eden Avrupalı devletlerin iç işlerimize karışmalarını önlemektir.

Islahat Fermanı: 1856 yılında azınlıkların sosyal ve ekonomik haklarının genişletildiği belgedir. Tanzimat Fermanı'nın genişletilmiş hâlidir.

ETKİNLİK 2

19. yüzyılda Osmanlı Devleti'nin içinde bulunduğu durumu sosyal, siyasi ve ekonomik olarak değerlendiriniz. Verilen durumların ilgili olduğu alanları işaretleyiniz.

SİYASİ ALAN

Seçme ve seçilme hakkı, yönetim sistemi gibi devlet yönetimine ait durumlardır.

SOSYAL ALAN

Eğitim hakkı, din ve vicdan hürriyeti, kanun önünde eşitlik, yerleşme hakkı gibi toplum hayatını etkileyen durumlardır.

EKONOMİK ALAN

Para ile ilgili olan tüm durumlardır.

DURUM	Siyasi			Sosyal			Ekonomik		
1 Sanayi İnkılabı'yla birlikte verilen kapitülasyonların etkisiyle Osmanlı Devleti, Avrupalı ülkelerin açık pazarı hâline gelmiştir.									
2 1876 yılında ilan edilen meşrutiyet ile azınlıklar dâhil tüm Osmanlı vatandaşları yönetime katılma hakkına sahip olmuştur.									
3 Sanayi İnkılabı'yla birlikte Avrupa'da köyden kente göç hızlanmış ve büyük şehirler kurulmaya başlanmıştır.									
4 Fransız İhtilali'nin etkisiyle Balkanlarda çıkan isyanlardan dolayı toplumsal düzeni sağlamada sorunlar yaşanmıştır.									
5 Osmanlıcılık fikrini savunan aydınlar, meclisin açılmasını ve Osmanlı Devleti'nde yaşayan herkesin eşit şartlarda mecliste temsil edilmesini istemişlerdir.									

1.

Sanayi İnkılabı'nın etkisiyle Avrupa'daki fabrikalarda seri bir şekilde, bol miktarda ve düşük fiyatla üretilen mallar, Osmanlı pazarlarını istila etti. Kapitülasyonlar nedeniyle gümrük vergilerinin düşük olması da Osmanlı Devleti'nin Avrupa'nın ham madde kaynağı ve açık pazarı hâline gelmesinde önemli rol oynadı. Küçük atölyelerde ve el tezgâhlarında üretim yapan Osmanlı esnaf ve zanaatkarları, Avrupalı üreticilerle rekabet edemediler. Geleneksel yöntemlerle üretim yapan Osmanlı Devleti, sanayileşme yolunda gecikince ekonomik yönden büyük zarara uğradı.

Buna göre "Sanayi İnkılabı'nın Osmanlı Devleti'ndeki etkileri" ile ilgili olarak aşağıdaki öğrencilerden hangisinin yargısı yanlıştır?

A)

Ayça

Osmanlı Devleti'ndeki üretim faaliyetleri azalmıştır.

B)

Bengü

Osmanlı Devleti'ndeki küçük el tezgâhları Avrupalıların eline geçmiştir.

C)

Kâmil

Osmanlı Devleti'nin vergi gelirleri azalmıştır.

D)

Demirhan

Osmanlı toprakları, uluslararası açık pazara dönüşmüştür.

2. I. 1839'da Tanzimat Fermanı ile herkese yasalara uyma zorunluluğu getirildi.
II. 1856'da Islahat Fermanı ile azınlıkların sosyal ve ekonomik hakları genişletildi.
III. 1876'da I. Meşrutiyet'in ilanı ile Osmanlı Devleti'ndeki tüm vatandaşların yönetime katılması sağlandı.

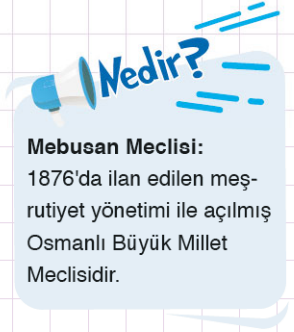
Bu gelişmelerden hangileri azınlıklara siyasi hakların verildiğine kanıt olarak gösterilebilir?

- A) Yalnız I
B) Yalnız II
C) Yalnız III
D) I ve III

3. Durum: 19. yüzyılda Avrupalı devletlerin azınlık haklarını gerekçe göstererek Osmanlı Devleti'nin iç işlerine karışmalarını engellemek isteyen Osmanlı yönetimi, bir dizi yenilik yapmak zorunda kaldı.

Aşağıdakilerden hangisi bu duruma örnek olarak gösterilemez?

- A) Tanzimat Fermanı'nın ilanı
B) Meşrutiyetin ilanı
C) Kanun-i Esasi'nin ilanı
D) Düyun-u Umumiye'nin kurulması

Çözüm
Dosyam

Ne dir?

Sömürgecilik: Sanayileşmiş Avrupalı devletlerin, zayıf ülkelerin yer altı ve yer üstü kaynaklarını kendi çıkarları için kullanma düşüncesidir.

Düşündürme
Testi

4. 19. yüzyılın ortalarından itibaren Osmanlı Devleti'nin dağılmasını önlemeye yönelik olarak ortaya çıkan fikir akımlarının yöntemlerinden bazıları aşağıda verilmiştir.

- I. Osmanlı Devleti'nde yaşayan herkese eşit haklar vererek dağılmayı engellemek istemişlerdir.
- II. Yapılacak olan tüm yenilik hareketlerinde Avrupa'nın örnek alınmasını amaçlamışlardır.
- III. Halifelik etrafında toplanıp inanç birliğine dayalı bir devlet anlayışıyla hareket etmişlerdir.
- IV. Orta Asya Türklerini bir çatı altında toplamayı düşünmüşlerdir.

Bu yöntemler, fikir akımlarıyla eşleştirildiğinde aşağıdakilerden hangisine ulaşılır?

	I.	II.	III.	IV.
A)	Türkçülük	Osmanlıcılık	İslamcılık	Batıcılık
B)	Osmanlıcılık	İslamcılık	Batıcılık	Türkçülük
C)	İslamcılık	Batıcılık	Türkçülük	Osmanlıcılık
D)	Osmanlıcılık	Batıcılık	İslamcılık	Türkçülük

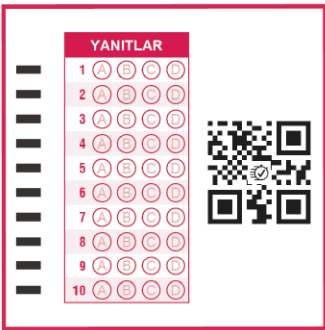
5. I. Avrupa'da özgür düşünce ortamının sağlanması
II. Skolastik düşüncenin etkilerinin kırılması
III. Bilimsel ve teknik gelişmelerin önünün açılması
6. Osmanlı Devleti'nde 19. yüzyılda yaşanan olaylardan bazıları şunlardır:
I. Ulusçuluk fikriyle Balkanlarda azınlık isyanları başladı.
II. Tanzimat Fermanı'yla birlikte Hristiyanlarla Müslümanların eşit haklara sahip olduğu açıklandı.
III. Tanzimat Fermanı ile kanun gücünün, her gücün üzerinde olduğu kabul edildi.

Verilen gelişmeler aşağıdakilerden hangisi ile doğrudan ilgilidir?

- A) Coğrafi Keşifler B) Sanayi İnkılabı
C) Rönesans D) Fransız İhtilali

Bu olaylar ile Fransız İhtilali'nin ortaya kattığı unsurlar eşleştirildiğinde aşağıdakilerden hangisi dışta kalır?

- A) Eşitlik B) Milliyetçilik
C) Din hürriyeti D) Kanun üstünlüğü

1.

Jön Türkler (Genç Osmanlılar)

hamit, ilk anayasa olan Kanun-i Esasi'yi hazırlattı ve I. Meşrutiyet'i ilan etti. 1876'da I. Meşrutiyet Dönemi başladı.

Kanun-i Esasi'ye göre;

- ✓ Meclisi açma ve kapama yetkisi padişaha ait olacaktı.
- ✓ Halkın seçeceği vekillerden bir Mebuslar Meclisi, padişahın seçeceği kişilerden ise Âyan Meclisi oluşturulacak, yasama yetkisi bu meclislerde olacaktı.
- ✓ Yasalar, padişah tarafından onaylandıktan sonra yürürlüğe girecekti.

Verilen bilgilere bakılarak;

- I. Halk ilk kez yönetime katılma hakkı elde etti.
- II. Padişahın yetkilerinde kısıtlamalar oldu.
- III. Osmanlı Devleti'nin ve Türk tarihinin ilk yazılı anayasası yapıldı.
- IV Padişahın meclisi açma ve kapatma yetkisinin olması, tam demokrasiye geçişi sağladı

yargılarından hangilerine ulaşamaz?

- A) I ve II B) Yalnız II C) Yalnız IV D) III ve IV

2.

1789'da ortaya çıkan Fransız İhtilali'nin yaymış olduğu milliyetçilik akımından çok uluslu devletler olumsuz etkilenmiş ve her millet kendi devletini kurmak için isyanlar çıkarmıştı. Bu tehlike Osmanlı Devleti'nde de hissedildi. Devlet adamlarından bazıları, bütün Türkleri tek bir devlet ve bayrak altında toplayabilirlerse Osmanlı Devleti'ni dağılma tehlikesinden kurtarabileceklerine inanıyorlardı.

Bu bilgilere göre Osmanlı Devleti'ni dağılmaktan kurtarmak için çare olarak görülen fikir akımı aşağıdakilerden hangisidir?

- A) Osmanlılık B) Türkçülük
C) Batıcılık D) İslamcılık

3.

Öncülüğünü Abdullah Cevdet, Süleyman Nafiz, Celal Nuri, Kılıçzade Hakkı ve Ahmet Muhtar'ın yaptığı Batıcılık akımı, Batı'nın üstün olduğunu ve Batı'ya özenilmesi gerektiğini savunmuştur. Batıcılık akımı üyeleri, Avrupa'nın üstünlüğü konusunda hemfikir olmuş fakat din, gelenek, örf ve âdetler konusunda aralarında fikir uyuşmazlıkları yaşamışlardır. Batıcılık görüşünün temelini, Osmanlı Devleti'nin Batılılaşma yoluyla kurtulabileceği ve eski gücüne kavuşabileceği düşüncesi oluşturmuştur.

Bu bilgilerden yola çıkılarak aşağıdaki sorulardan hangisine cevap verilemez?

- A) Batıcılık akımına hangi aydınlar destek vermiştir?
B) Batıcılık akımının üyeleri hangi konularda fikir ayrılığı yaşamıştır?
C) Batıcılık görüşünün temelini oluşturan düşünce nedir?
D) Batıcılık fikri ne zaman ortaya çıkmıştır?

Nedir?

Meşrutiyet: Hükümdarlıkla yönetilen bir ülkede hükümdarın başkanlığı altında parlamento yönetimine dayanan hükümet etme biçimidir. Osmanlı Devleti'nde 1876 Anayasasıyla başlayan ve 1918 Mondros Mütarekesi'ne kadar süren, I. ve II. Meşrutiyet adlarıyla anılan süredir.

Nedir?

İttihat ve Terakki Fırkası: 1889'da İstanbul'da kurulmuş siyasi partidir. Birleşme ve Yükselme Partisi anlamına gelir. 1908'den 1918'e kadarki süreçte devletin yönetiminde söz sahibi olan partidir.

Çözüm
Dosyam

Düşündüren
Test

Denge Politikası: II. Abdülhamit Han tarafından başarıyla uygulanmıştır. Güçlü devletlerin aralarındaki rekabetten yararlanma düşüncesidir.

4. Osmanlı İmparatorluğu, yönetimi altında yaşayan çeşitli etnik grupları Osmanlı Millet Sistemi adı verilen bir yapı içerisinde örgütlemiştir. Bu yapı içerisinde toplumun önemli bir bölümünü oluşturan gayrimüslim halk barış ve güvenlik içinde yaşamıştır. 1789 Fransız İhtilali'nden sonra ortaya çıkan milliyetçilik düşüncesinin etkisiyle Balkanlar'daki Hristiyan halklar giderek milliyetlerinin bilincine varmış ve Osmanlı Devleti'nin temsil ettiği merkezî otoriteye karşı ayaklanmaya başlamışlardır. Bu gelişmelere bağlı olarak Osmanlı aydın ve yöneticileri imparatorluğun birliğini sağlamak amacıyla bir çözüm olarak Osmanlılık fikrini gündeme getirmişlerdir.
- Verilenlere göre aşağıdakilerden hangisi Osmanlılık fikrinin amaçlarından biri değildir?**
- A) Bu fikir halka haklar vererek halkın devlete bağlılığını amaçlar.
B) Bu fikir Fransız İhtilali'nin getirdiği ayrılık hareketlerini önlemeyi amaçlar.
C) Bu fikir birlik ve beraberliği, dayanışmayı sağlayarak parçalanmayı durdurmaya amaçlar.
D) Bu fikir bütün Müslümanları Osmanlı çatısı altında toplamayı ve devleti dağılmaktan kurtarmayı amaçlar.
5. 1789 Fransız İhtilali'nin yaydığı fikirlerin arasında "Her millete bir devlet!" sloganıyla milliyetçilik düşüncesi gelir. Milliyetçilik fikri Osmanlı İmparatorluğu, Avusturya-Macaristan İmparatorluğu gibi çok uluslu devletleri olumsuz etkilemiştir. Balkanlarda yaşayan azınlıklar, milliyetçilik fikrinden etkilenecek Avrupalı devletlerin de kışkırtmasıyla Osmanlı Devleti'ne karşı isyan etmeye başlamışlardır. 1800'lü yılların başlarında Sırp'larla başlayan isyanlar, diğer azınlıklara da yayılmıştır. İsyanlar sonucunda Osmanlı hâkimiyetindeki Balkanlarda huzur bozulmuştur.
- Yukarıdaki bilgiler dikkate alındığında;**
- I. Osmanlı Devleti çok uluslu bir yapıya sahiptir.
II. Avusturya-Macaristan İmparatorluğu milliyetçilik fikrini desteklemiştir.
III. Her ulusun kendi devletini kurma düşüncesi, çok uluslu devlet yapısını olumsuz etkilemiştir.
- yargılarından hangileri doğrudur?**
- A) Yalnız I
B) I ve III
C) II ve III
D) I, II ve III

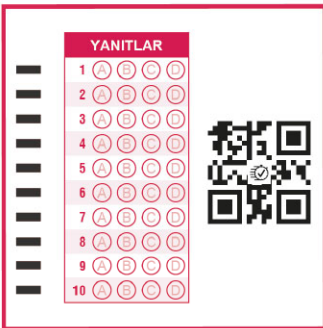
6.

Osmanlı Devleti, XIX. yüzyılın başlarından itibaren artık toprak bütünlüğünü tek başına koruyamayacağını anlamış ve zaman içerisinde değişik ittifaklara dâhil olmuştur. Sultan II. Abdülhamit Han zamanında "Denge Politikası" yürütülmüş, Avrupalı devletlerin birbirleri ile olan çıkar çatışmalarından yararlanılmıştır. Bu politikanın başarıyla yürütülmesinde Osmanlı Devleti'nin jeopolitik önemi etkili olmuştur.

Bu metinden yola çıkılarak aşağıdakilerden hangisi söylenemez?

- A) Avrupalı devletler arasında çıkar çatışmaları vardır.
B) Osmanlı Devleti jeopolitik konumunu etkili bir şekilde kullanmıştır.
C) Osmanlı Devleti'nin toprak bütünlüğünü Avrupalı devletler sağlamıştır.
D) Osmanlı Devleti toprak kaybını önlemek amacıyla devletler arası denge siyaseti izlemiştir.

Mustafa Kemal, 1881 yılında bugün Yunanistan'ın sınırları içinde kalan Selanik'te doğmuştur. Babası Ali Rıza Efendi, annesi Zübeyde Hanım'dır. Ali Rıza Efendi memuriyetten ayrılarak kereste ve tuz ticaretiyle uğraşmıştır. Zübeyde Hanım ise okuma ve yazma bilen kültürlü bir ev hanımıdır.

1896 yılına kadar yaşadığı, çocukluğunun geçtiği şehir olan Selanik, Mustafa Kemal'in fikir hayatını en çok etkileyen şehirlerden bir tanesidir.

Selanik, Osmanlı Devleti'nin en önemli şehirlerinden biriydi. Gelişmiş bir limana sahipti.

Ekonomik olarak gelişmiştir. Şehirde ticaret hayatında sürekli bir canlılık vardır.

Avrupa'nın önemli şehirleri arasındaydı ve İstanbul'la demir yolu bağlantısı vardı.

Avrupa'daki gelişmeler bu sayede kısa sürede şehre gelmiştir.

Selânik, Osmanlı'nın Batı'ya açılan kapısı olmuştur.

Şehirde çoğunluğu Türk olmak üzere Rum, Sırp, Bulgar, Ermeni vb. uluslar yaşıyordu.

Bu çok uluslu yapı şehrin zengin bir kültürel yapıya sahip olmasını sağlamıştır.

Bu ortam, Mustafa'nın farklı düşüncelere ve inançlara karşı saygılı olmasında, demokratik bir kişilik kazanmasında etkili olmuştur.

- Mustafa Kemal'in kişilik özelliklerinin oluşumunda ve askerî okulları tercih etmesinde en önemli faktör içinde bulunduğu ortam ve yaşadığı çevredir.
- Manastır Askerî İdadisi'nde öğrenci iken Mustafa Kemal'in milliyetçi ve vatansever bir kişilik kazanmasında Tarih Öğretmeni Mehmet Tevfik Bilge'nin katkısı çok fazladır.
- Okul yıllarında liderlik, hitabet, vatanseverlik özellikleri ön plana çıkmıştır.

Bilgi Dosyam

Dikkat!

Mustafa Kemal'in doğduğu dönemde eğitim-öğretimde birlik yoktu. Neredeyse her ulusun kendi okulu olduğu gibi dinî ve modern eğitim kurumları da mevcuttu.

Medir?

Hitabet: Güzel ve etkili söz söyleme sanatıdır.

Medir?

Demokrasi: Siyasal denetimin; halkın özgürce seçtiği yöneticilerin elinde bulunduğu, toplumsal ve ekonomik durumu ne olursa olsun tüm yurttaşların eşit sayıldığı yönetim biçimidir.

MUSTAFA KEMAL'İN ÖĞRENİM HAYATI

Hafız Mehmet Efendi Mahalle Mektebi

(1888)

Zübeyde Hanım'ın isteği üzerine 1888 yılında kısa bir süre gitmiştir. Geleneksel, dinî eğitim veren bir okuldur.

1

Selanik Mülkiye Rüştiyesi

(1893)

Kısa bir süreliğine gitmiştir. Memur olmak için gidilen bir okuldur. Çocukluk hayallerini gerçekleştirebilmek için öğrenimi bitmeden bu okuldan ayrılmıştır.

2

3

Manastır Askerî İdadisi

(1896-1899)

Edebiyata ve tarihe ilgi duymaya başladığı okuldur. Bunda sınıf arkadaşı Ömer Naci'nin etkisi büyüktür. Milliyetçi fikirlerinin olduğu okuldur. Yerli ve yabancı bazı düşünürlerin fikirlerini benimsemiştir. Bu dönemde Aydınlanma Çağı düşünürlerinin eserlerini okuyarak "demokrasi, millî egemenlik, özgürlük, eşitlik, hukukun üstünlüğü" gibi kavramları öğrenme fırsatı bulmuştur.

4

5

Harp Okulu

(1899-1902)

Manastır Askerî İdadisinden 1899 yılında başarı ile mezun olduktan sonra İstanbul'da gittiği okuldur. Bu okuldan 1902 yılında "teğmen" rütbesi ile mezun olmuştur.

6

7

Şemsi Efendi Okulu

(1888-1893)

Modern, Avrupa tarzı eğitim veren bir okuldur. Babasının isteği üzerine öğrenimine bu okulda devam etmiştir.

Selanik Askerî Rüştiyesi

(1893-1896)

Bu okulu gerçekten sevmiştir. Zekâsı ve üstün yetenekleri ile kısa zamanda kendisini göstermiş ve öğretmenlerinin sevgisini kazanmıştır. Matematik öğretmeni tarafından kendisine "Kemal" adının verildiği okuldur.

Harp Akademisi

(1902-1905)

1902 yılında başladığı; zekâsı, yetenekleri, üstün kişiliğiyle hem öğretmenleri hem de arkadaşları tarafından takdir gördüğü okuldur. Memleket ve millet davaları ile ilgilenmesi, düşüncelerini cesaretle dile getirmesi nedeniyle aydın ve devrimci bir subay olarak tanınmıştır. Bu okulda arkadaşlarıyla birlikte bir gazete bile çıkarmıştır. 1905 yılında "kurmay yüzbaşı" olarak mezun olmuş ve orduya katılmıştır.

ETKİNLİK 3

Aşağıdaki tabloda verilen bilgiler doğru ise "D", yanlış ise "Y" kutucuğunu işaretleyiniz.

MUSTAFA KEMAL'İN ÖĞRENİM HAYATINDAN KESİTLER		D	Y
1	Selanik Askerî Rüştiyesinde sınıf çavuşluğu ve müzakerecilik görevlerini alması, onun liderlik duygusunu geliştirmiştir.		
2	1897 Osmanlı-Yunan Savaşı'na katılmak için Selanik Askerî Rüştiyesinden kaçmıştır.		
3	Annesi Zübeyde Hanım, oğlunun yeni yöntemlerle eğitim veren Şemsi Efendi Okuluna gitmesinde etkili olmuştur.		
4	1905 yılında kurmay yüzbaşı olarak İstanbul Harp Akademisinden mezun olmuştur.		
5	Askerlik mesleğini seçmesinde, içinde bulunduğu ortam etkili olmuştur.		
6	Selanik Mülkiye Rüştiyesinde Türk tarihine ilgi duymuştur.		
7	İstanbul Harp Okulu yıllarında Batı'ya dönük çağdaşlaşma düşünceleri gelişmeye başlamıştır.		
8	Manastır Askerî İdadisi yıllarında fikirlerini arkadaşlarına anlatmak, okulda bu fikirleri yaymak için bir gazete çıkarma girişiminde bulunmuştur.		
9	Tarih öğretmeni Kolağası Mehmet Tevfik Bey, onda tarih bilinci uyandırmıştır. Bu durum onun milliyetçi düşünceye sahip olmasını sağlamıştır.		
10	Manastır Askerî İdadisinde okurken arkadaşı Namık Kemal sayesinde hitabet ve edebiyata ilgi duymaya başlamıştır.		
11	İstanbul sokaklarında gördüğü üniformalı subaylara özenmiş, asker olmayı çok istemiştir.		

İdadi: Günümüzdeki lisenin karşılığıdır.

Rüştiye: Günümüzdeki ortaokulun karşılığıdır.

ETKİNLİK 4

Aşağıdaki bilgileri, ait oldukları şehirlerle eşleştiriniz.

1

1881 yılında Osmanlı Devleti'nin başkentidir.

2

Mustafa Kemal'in ilk gittiği askerî okulun bulunduğu şehirdir.

3

1905 yılında bu şehirde bulunan okulundan kurmay yüzbaşı olarak mezun olup Şam'a atanmıştır.

4

Tarihe olan sevgisini bu şehirde bulunduğu yıllarda kazanmıştır.

5

Manastır Askerî İdadisini başarı ile bitiren Mustafa Kemal, bu şehirde bulunan Harp Okuluna girmiştir.

6

1902'de teğmen rütbesi ile mezun olduğu okulun bulunduğu şehirdir.

7

Devlet memuru olmak için annesinin isteği ile gittiği sivil ortaokul bu şehirdir.

8

Bu şehrin çok uluslu yapısı, zengin bir kültürel ortamın oluşmasını sağlamıştır.

9

Bu şehir, Osmanlı'nın Batı'ya açılan kapısı konumundadır.

SELANİK

MANASTIR

İSTANBUL

Empty box for matching Selanik

Empty box for matching Manastır

Empty box for matching İstanbul

1. Selanik, Mustafa Kemal'in doğduğu ve çocukluk yıllarını geçirdiği şehirdi. Çok uluslu bir yapıya sahip olan bu şehirde farklı dil, din ve ırka mensup milletler bir arada yaşardı. Gelişmiş ulaşım sistemleri ve limanları sayesinde ticaret, Selanik'teki en önemli ekonomik faaliyetti.

Verilen bilgilerden yola çıkıldığında Selanik ile ilgili olarak aşağıdaki özelliklerden hangisine ulaşılamaz?

- A) Sosyal yapısı B) Kültürel yapısı
C) Askerî önemi D) Ekonomik durumu

2. I. Zengin bir kültürel yapısının olması
II. Çok uluslu bir yapıya sahip olması
III. Avrupa şehirlerine demir yolu bağlantısının olması
IV. Avrupa dillerinde basılan gazete ve dergilerin okunuyor olması

Yukarıda verilenlerden hangisi, Batı'dan gelen fikir akımlarının Selanik kentinde yayılmasını sağlayan en önemli unsurdur?

- A) I B) II C) III D) IV

3.

- ◆ Mustafa Kemal, İstanbul Harp Okulunda okurken Avrupa'daki gelişmeleri daha iyi anlayabilmek amacıyla Fransızcasını geliştirmiştir.
- ◆ Etrafında topladığı arkadaşlarına fikirlerini anlatmak, okulda bu fikirleri yaymak için bir gazete çıkarma girişiminde bulunmuştur.
- ◆ Öğretmenleri tarafından memleket ve millet davaları ile ilgilenen, düşüncelerini cesaretle ifade eden aydın ve inkılapçı bir subay olarak tanınmıştır.

Bu bilgilerden yola çıkılarak Mustafa Kemal'in İstanbul'da bulunduğu dönemle ilgili olarak aşağıdakilerden hangisi söylenemez?

- A) Vatan ve millet ile ilgili konulara önem vermiştir.
B) Türk tarihine ilgi duyup milliyetçi fikirlerle ilk kez tanışmıştır.
C) Batı'ya dönük çağdaşlaşma düşünceleri gelişmeye başlamıştır.
D) Liderlik özellikleri gelişmeye başlamıştır.

Dikkat!

İnkılapçılık, aklın ve bilimin yol göstericiliğinde çağın gerçeklerine göre sürekli olarak gelişme ve yenilenme düşüncesidir.

4.

“Manastır'da bulunduğum yıllarda Rousseau, Voltaire gibi Fransız düşünürlerin eserleriyle tanıştım. Onların fikirleriyle ilgili olarak sınıf arkadaşlarımla tartışmalar yaptım. İdadide okuduğum o yıllarda beni en çok etkileyen olay, 1897 Türk-Yunan Savaşı'nda Türklerin savaşta kazandığı başarıyı, barış masasında koruyamaması oldu.”

Mustafa Kemal'in sözlerinden yola çıkılarak aşağıdakilerden hangisi söylenemez?

- A) 1897 Türk-Yunan Savaşı Mustafa Kemal'in hayatında etkili olmuştur.
- B) Mustafa Kemal, Manastır'da askerî öğrenci olarak eğitim almıştır.
- C) Yabancı yazarlar Mustafa Kemal'in fikir hayatını etkilemiştir.
- D) 1897 Türk-Yunan Savaşı'na Fransızlar müdahale etmiştir.

5.

Mustafa, 4 yıl 4 ay 4 günlük olunca Osmanlı geleneğine uygun olarak Hafız Mehmet Efendi'nin mahalle mektebinde eğitimine başladı. Sonra babasının isteğiyle Batılı tarzda eğitim veren Şemsi Efendi Mektebine geçti. Ancak Mustafa kısa bir süre sonra babasını kaybetti. Bu nedenle okuldan ayrılmak zorunda kaldı. Mustafa, dayısının yanında yaşamak üzere annesi ile birlikte taşradaki Rapla Çiftliği'ne gitti. Mustafa çiftlikte çalışmaya başladı ancak annesi onun okula gitmemesi ile ilgili olarak endişelenmeye başlamıştı. Sonunda, annesinin Selanik'teki kız kardeşi ile birlikte yaşamalarına karar verildi. Böylece Mustafa, Selanik'e dönüp okulunu bitirdi.

Bu metinden yola çıkıldığında Mustafa Kemal'le ilgili olarak aşağıdakilerden hangisine ulaşılamaz?

- A) Öğrenim yaşamına geleneksel sistemde başladığına
- B) Babasını kaybetmesinin hayatı üzerindeki etkisine
- C) Çiftlik yaşamı boyunca karşılaştığı zorluklara
- D) Osmanlı eğitim sisteminde ikilik olduğuna

6.

Rumeli ve Balkanlarda milliyetçilik isyanlarının zirvede olduğu dönemde Mustafa Kemal, Rumeli'nin en önemli kenti olan Selanik'te büyüdü. Bu bölgede sık sık ayrılıkçı ayaklanmalar çıkıyordu. Ayrıca Hristiyan-Müslüman çatışmaları yaşanıyordu. Bölgedeki olaylarda güçlü devletlerin yayılma ve kendi çıkarlarını koruma istekleri açıkça görülüyordu.

Buna göre Mustafa Kemal'in çocukluk dönemine ilişkin olarak aşağıdaki yorumlardan hangisi doğrudur?

- A) Büyük devletler daima yayılmacı fikirler taşımışlardır.
- B) Sorunları her zaman askerî güç kullanarak çözmek gereklidir.
- C) Gayrimüslimlerle Müslümanlar, daima çatışma hâlinde olmuştur.
- D) Dinî ve milliyetçi duygularla hareket etmek, ülkede sorunlara yol açmaktadır.

YANITLAR

1	A	B	C	D
2	A	B	C	D
3	A	B	C	D
4	A	B	C	D
5	A	B	C	D
6	A	B	C	D
7	A	B	C	D
8	A	B	C	D
9	A	B	C	D
10	A	B	C	D

1881'den 1911'e Kadar Osmanlı Devleti'nin Durumu

Osmanlı Devleti 19. yüzyılda milliyetçilik akımının etkisi ile Balkan topraklarını kaybetmiş, sömürgeciliğin etkisi ile de hem ekonomisini toparlayamamış hem de Kuzey Afrika'daki son toprağı olan Trablusgarp'ı İtalya'nın işgali sonucunda kaybetmiştir.

Doğup
Büyüdüğü
Ortam ve
Yaşadığı
Şehirler

- Doğduğu ve çocukluğunun geçtiği şehir olan Selanik, Mustafa Kemal'e çok uluslu yapıları anlama ve çok kültürlü yapıları tanıma fırsatı sağlamıştır. Ona demokratik değerlendirme becerisi kazandırmıştır.
- Manastır'da milliyetçilik fikirleri gelişmiştir.
- Vatanseverlik duygularının gelişmesini sağlamıştır.

1

Dünyada
Gelişen
Olaylar

- 1789'da gerçekleşen Fransız İhtilali ile hürriyet, eşitlik, adalet, milliyetçilik gibi akımlar yayılmış ve tüm dünya bundan etkilenmiştir. İmparatorluklar yıkılmış, meşruti yönetimler kurulmaya başlanmıştır.
- Fransız İhtilali'nin yaydığı fikirler Mustafa Kemal'i de etkilemiştir.

2

Aldığı
Görevler ve
Yaşadığı
Olaylar

- İlk görev yeri: Şam, 1905
- Hareket Ordusu: Selanik, 1909
- Picardie Askeri Manevraları: Fransa, 1910
- Trablusgarp Savaşı: 1911
- Sofya Ateşemiliterliği: 1913

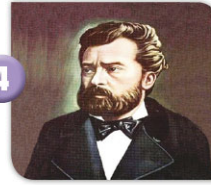
Görev yaptığı yerlerde ülkenin içinde bulunduğu durumu gözlemlemiş ve ülkesinin geleceği ile ilgili sürekli planlar yapmıştır. Halkın hâlini, yöneticilerin tutumlarını yerinde incelemiştir.

3

Yerli ve
Yabancı
Düşünürler

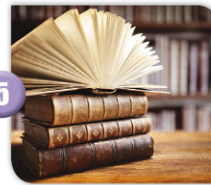
- Yerli yazar ve düşünürlerden Namık Kemal'in "vatan" ve "hürriyet" kavramlarını benimsemiş, Ziya Gökalp ve Mehmet Emin Yurdakul'un "milliyetçilik, milli kültür, dil ve Türk tarihi" hakkındaki düşüncelerinden etkilenmiştir. Tevfik Fikret'ten "çağdaşlık ve inkılapçılık" konularında etkilenmiştir.
- Descartes ve Voltaire'den akılcılık ve bilimsellik yönüyle etkilenmiştir. Jean Jacques Rousseau'nun da cumhuriyetçilik ve vatandaşlık fikirlerinden etkilenmiştir.

4

Okuduğu
Kitaplar/
Gazeteler

- Atatürk; askerlikten tarihe, dilden uygarlıklara, sosyolojiden psikolojiye, felsefeden ekonomiye kadar birçok alanda pek çok kitap okumuştur. Bu durum onun çok yönlü bir kişi olmasına katkı sağlamış ve fikir hayatını zenginleştirmiştir.
- Yabancı dillerde yayımlanan gazeteleri okuyarak dünyada olup bitenler hakkında fikir sahibi olmuştur.

5

Bilmeden
Olmaz!

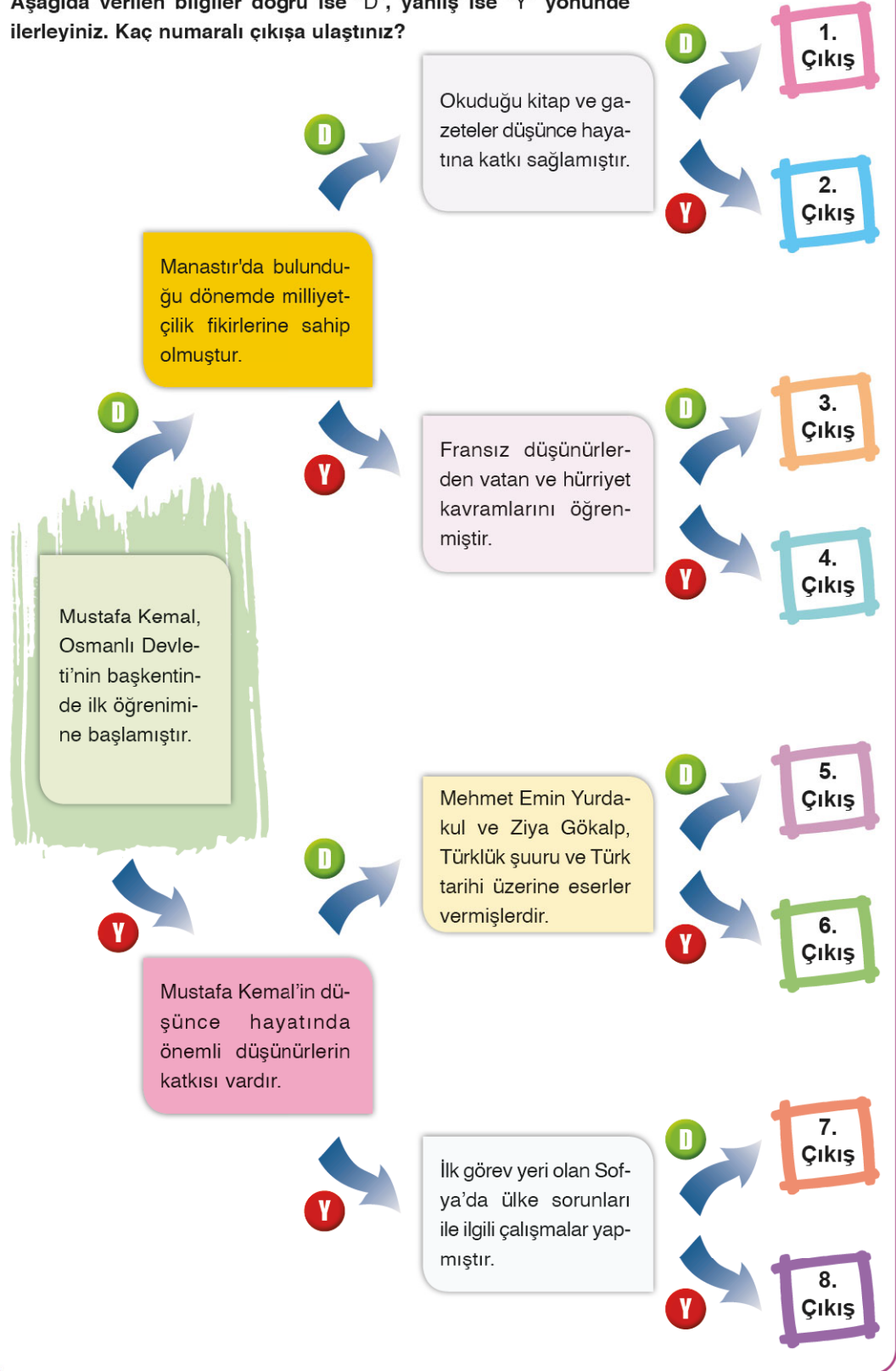
Manastır: Mustafa Kemal'in lise eğitimini aldığı, milliyetçilik ve vatanseverlik düşüncelerinin şekillendiği şehirdir.

Sofya: Mustafa Kemal'in askerî elçilik yaptığı, bölgedeki Türklerin sosyal ve siyasi haklarının yükseltilmesi çalışmalarında bulunduğu şehirdir.

ETKİNLİK 5

Aşağıda verilen bilgiler doğru ise "D", yanlış ise "Y" yönünde ilerleyiniz. Kaç numaralı çıkışa ulaştınız?

1. Mustafa Kemal, okul yıllarından itibaren dünyada ve ülkemizde meydana gelen siyasi, kültürel ve bilimsel gelişmeleri elinden geldiğince takip etmiştir. Okuduğu yazarlardan devlet ve toplum yaşamına ilişkin bazı düşünceler edinmiştir.

Bu bilgiden yola çıkılarak aşağıdaki yargılardan hangisine ulaşamaz?

A)

Mustafa Kemal gündemi takip etmiştir.

B)

Etkilendiği yazar ve düşünürlerin tüm fikirlerini benimsemiştir.

C)

Mustafa Kemal gençliğinden itibaren ülke sorunları hakkında fikirler edinmiştir.

D)

Mustafa Kemal'i içinde bulunduğu ortam ve yaşanan olaylar etkilemiştir.

3. Mustafa Kemal, Manastır Askerî İdadisinde eğitim görürken Türk halkının içine düştüğü olumsuz durumları eserlerinde anlatan, Türk milletinin tekrar ayağa kalkması için gayret eden şair ve yazarlardan etkilenmiştir.

Buna göre Mustafa Kemal'in milliyetçi ve vatansever bir kişilik kazanmasında aşağıdaki yazarlardan hangisinin etkisi yoktur?

A)

Mehmet Emin Yurdakul

C)

Ahmet Haşim

B)

Namık Kemal

D)

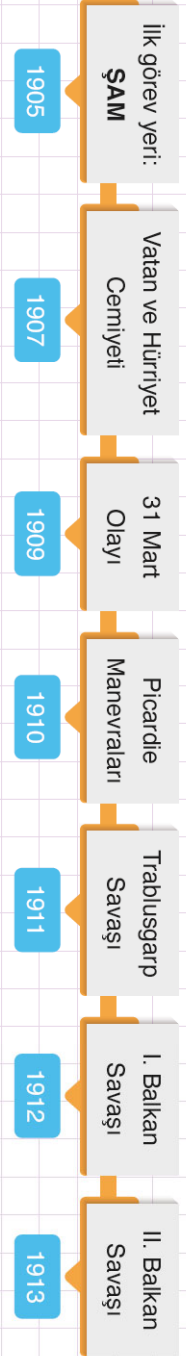
Ziya Gökalp

2. "1881'den Harp Akademisini bitirdiği 1905 yılına kadar olan dönem Mustafa Kemal için çok önemlidir. Yaklaşık yirmi beş yıllık bu zaman diliminde sosyal çevre olarak çocukluğunun geçtiği değişik mekânlar, okullar, Manastır ve Selanik şehirlerinin çok uluslu yapılarının etkisi söz konusudur. İç dünyası açısından ise arkadaşları, dersler, öğretmen ve yöneticileri, olaylar, düşünürler, şairler, yazarlar ve kitaplar; Mustafa Kemal'in birikim ve kişiliğinin kaynaklarıdır. Bütün bunların yanında, genç Mustafa Kemal'in bilinçli öğrenme isteği ve çabaları ile üstün kavrayış, algı ve sezgi gücü, kitap okuma alışkanlığı ve kitap sevgisi; liderlik oluşumunu etkileyen temel kişilik özellikleridir."

Bu metinden yola çıkılarak aşağıdaki sorulardan hangisinin cevabına ulaşamaz?

- A) Mustafa Kemal'in hayatındaki önemli şehirler hangileridir?
B) Mustafa Kemal'i etkileyen yazar ve düşünürler kimlerdir?
C) Mustafa Kemal'in liderlik özelliklerini geliştiren unsurlar nelerdir?
D) Mustafa Kemal'in kişiliğini oluşturan unsurlar nelerdir?

I. DÜNYA SAVAŞI ÖNCESİNDE MUSTAFA KEMAL'İN ASKERLİK HAYATINDAKİ ÖNEMLİ OLAYLAR

4. Mustafa Kemal'i etkileyen yazarlardan biri de Fransız düşünür ve yazar Jean Jaques Rousseau'dur. Rousseau'ya göre halk olmanın temel ilkelerinden biri de egemenlik hakkının halkın elinde olmasıdır. Rousseau, yasaların uygulanmadığı bir ülkede devletlerin varlığından söz edilemeyeceğini ve yasaların bir toplumda yaşayan bütün bireylere eşit şekilde uygulanması gerektiğini vurgulamıştır.

Bu bilgiden yola çıkılarak;

- I. Jean Jaques Rousseau, cumhuriyetçilik fikrini savunan bir düşünürdür.
- II. Jean Jaques Rousseau, toplumun yasalarla korunması gerektiğini savunmaktadır.
- III. Jean Jaques Rousseau, Mustafa Kemal'i milliyetçilik yönüyle etkilemiştir.

yargılardan hangisine ulaşamaz?

- A) Yalnız I B) Yalnız II
C) Yalnız III D) I ve III

5. Selanik, 19. yüzyılın sonlarında Osmanlı Devleti'nin Balkanlardaki önemli şehirlerinin başında geliyordu. Çok uluslu bir toplum yapısına, işlek bir limana, Avrupa'nın önemli şehirleri ile demir yolu bağlantısına sahipti. Selanik'te zenginliğin getirmiş olduğu bir refah ve hareketli bir kültürel hayat vardı. Osmanlı Devleti'nin içinde bulunduğu duruma ilişkin görüşler serbestçe tartışılabilmekte, farklı fikirdeki insanlar bir arada yaşayabilmekte idi. Mustafa böyle bir şehirde dünyaya gelmiş, çocukluk yıllarını geçirmiş, ilk ve orta öğrenimini burada tamamlamıştı.

Buna göre, Mustafa Kemal'in fikir hayatının oluşumuna etki eden, doğup büyüdüğü Selanik şehri ile ilgili olarak aşağıdakilerden hangisi söylenebilir?

- A) Selanik milliyetçilik fikirlerinin en yaygın olduğu Balkan şehridir.
B) Selanik, Batıcılık fikirlerinin en yaygın olduğu Osmanlı şehridir.
C) Selanik, kültürel zenginliğini sahip olduğu ticari hayattan almaktadır.
D) Selanik, fikirlerin özgürce tartışılabildiği bir Osmanlı Şehridir.

- 6.

Mustafa Kemal'in öğrencilik yıllarında askerî rüştiyelerde öğrenciler, yetenek ve durumlarına göre seçilebiliyorlardı. Modern eğitim sistemi uygulayan, yabancı dile önem veren eğitim kurumlarındandı. Tüm bunların yanı sıra bu okulları bitirenler orduya girdiklerinde geniş Osmanlı İmparatorluğu'nu gezme ve imparatorluğun uzak köşelerindeki

insanların yaşayışlarını görüp öğrenme fırsatını bulabiliyorlardı. Bu, sivil okulların kolay kolay elde edemediği bir imkândı.

Bu bilgilerden yola çıkılarak Selanik Askerî Rüştiyesi ve askerî okullar ile ilgili olarak aşağıdaki yargılardan hangisine ulaşamaz?

- A) Selanik Askerî Rüştiyesi modern eğitim kurumları arasındadır.
B) Selanik Askerî Rüştiyesinde liyakat sistemi uygulanmaktadır.
C) Askerî okullar ülkenin uzak köşelerinde kurulmuştur.
D) Askerî okullar gelişmiş imkânlarla sahiptir.

YANITLAR

1	A	B	C	D
2	A	B	C	D
3	A	B	C	D
4	A	B	C	D
5	A	B	C	D
6	A	B	C	D
7	A	B	C	D
8	A	B	C	D
9	A	B	C	D
10	A	B	C	D

20. Yüzyılın Başlarında Osmanlı Devleti

İlk Görev Yeri: Şam (5 Şubat 1905)

1905 yılında Şam'daki 5. Ordu'ya atanmıştır. Bu dönemde düşük rütbeli stajyer bir kurmay subay olarak Suriye'nin çeşitli bölgelerindeki isyanlarla ilgilenen Mustafa Kemal, "Küçük Savaş" (Gerilla Savaşı) üzerine tecrübe kazanmıştır. Aynı yıl bazı arkadaşlarıyla birlikte, gizlice, Vatan ve Hürriyet Cemiyetini kurmuştur.

Selanik (13 Eylül 1907)

Mustafa Kemal 1907 yılında merkezi Makedonya'daki Manastır şehri olan 3. Ordu'ya atanmıştır. Ancak Mustafa Kemal bu ordunun Selanik'teki kurmay heyetinde daha başarılı olacağını söyleyerek Selanik'te kalmıştır.

31 Mart Vakası (13 Nisan 1909)

Meşrutiyet karşıtları 13 Nisan 1909'da İstanbul'da ayaklanmıştır. Bu olay üzerine adını Mustafa Kemal'in verdiği Hareket Ordusu, ayaklanmayı bastırmakla görevlendirilmiştir. Hareket Ordusu'nun kurmay başkanlığını Mustafa Kemal yapmış ve 31 Mart Olayı denilen isyanı Hareket Ordusu'yla bastırmıştır.

Dikkat!

Mustafa Kemal Trablusgarp'ta görevli iken Kuvayımilliye'nin olumlu ve olumsuz yönlerini tespit etmiş, ülkenin içinde bulunduğu durumu yerinde gözlemlemiştir.

Dikkat!

Mustafa Kemal meşrutiyet taraftardır.

Dikkat!

1910'da Fransa'da gerçekleştirilen Picardie Manevraları, uçağın Fransız ordusunda ilk defa kullanıldığı tatbikattir.

Dikkat!

Trablusgarp Savaşı, Mustafa Kemal'in katıldığı ilk savaştır. Bu savaşta onun teşkilatçılığı ve vatanseverliği ön plana çıkmıştır.

Dikkat!

Osmanlı Devleti, Yunanistan'ın işgal etme ihtimaline karşı On İki Ada'yı Uşi Antlaşması ile geçici olarak İtalya'ya bırakmıştır. Bu durum Osmanlı Devleti'nin kendi topraklarını koruyacak güçte olmadığını göstermektedir.

Picardie Manevraları: Fransa (1910)

Mustafa Kemal, bu tatbikatı gözlemlemesi için Osmanlı Devleti tarafından 1910 yılında kıdemli yüzbaşı olarak Fransa'ya gönderilmiştir.

Trablusgarp (1911)

Sömürge arayan İtalya, gözünü Trablusgarp'a (Libya) dikmiştir. Osmanlı Devleti, Trablusgarp'a, Boğazlar kuşatıldığı için denizden, Mısır İngiliz işgali altında olduğu için de karadan yardım gönderememiştir. Mustafa Kemal, Enver Paşa gibi gönüllü subaylar Trablusgarp'a gitmiştir. Yerel halkı örgütlemiş ve Bingazi, Derne, Tobruk'ta İtalyanlara karşı başarılı savaşlar yapmışlardır. Bu sırada İtalya, Osmanlı Devleti'ni barışa zorlamak için On İki Ada'yı işgal etmiştir. Çanakkale Boğazı'nı ablukaya almıştır. Balkanlardaki savaş tehlikesi üzerine Osmanlı Devleti, gönüllü subayları geri çağırmıştır. İtalya ile 1911 yılında Uşi Antlaşması'nı imzalanmıştır. Bu anlaşma ile Osmanlı Devleti'nin Afrika kıtasında toprağı kalmamıştır.

Balkan Savaşları (1912–1913)

I. Balkan Savaşı Öncesinde Balkanlar

I. Balkan Savaşı Sonrasında Balkanlar

II. Balkan Savaşı Sonrasında Balkanlar

Osmanlı Devleti çok uluslu bir yapıya sahip olduğu için bağımsızlık hareketleri Balkanlarda alevlenmeye başlamıştır. Aynı zamanda Osmanlı'nın Balkanlardaki varlığına son verilmek istenmesi ve Rusya'nın “**Panslavizm Politikası**” kapsamında Balkanlardaki halkları kızdırtması, I. Balkan Savaşı'nın en büyük sebeplerindendir.

I. Balkan Savaşı, 8 Ekim 1912-30 Mayıs 1913'te Bulgaristan Krallığı, Sırbistan Krallığı, Yunanistan Krallığı ve Karadağ Krallığı'ndan oluşan Balkan Birliği'nin Osmanlı Devleti'ne karşı giriştiği savaştır. Bu savaş ile Balkan Devletleri, Osmanlı Devleti'nin Balkanlardaki birçok toprağını ele geçirmiştir. Bu savaş ile, Edirne ve Kırklareli'ye kadar olan tüm topraklar, Balkan Devletlerine bırakılmıştır. Mustafa Kemal bu savaş esnasında Çanakkale Boğazı'nın korunması için Gelibolu'da görev yapmıştır.

II. Balkan Savaşı'nda ise Mustafa Kemal, Bolayır'da kurulan kolordunun hareket şubesi komutanlığına getirilmiştir. Edirne ve Kırklareli'nin kurtarılmasında görev almıştır.

Dikkat!

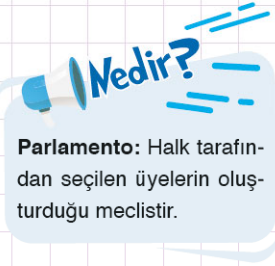
Mustafa Kemal'in Gelibolu'daki görevi esnasında yaptığı incelemeler Çanakkale Zaferi'nin kazanılmasında etkili olmuştur.

Nedir?

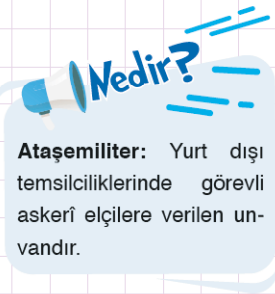
Panslavizm: Rusyanın, Balkanlarda yaşayan Slav ırkından olanları kendi hâkimiyeti altında bir devlet hâlinde toplama siyasetidir.

Bilgi
Dosyam

Parlamento: Halk tarafından seçilen üyelerin oluşturduğu meclistir.

Ataşemiliter: Yurt dışı temsilciliklerinde görevli askerî elçilere verilen unvandır.

Sofya Askerî Ataşemiliterliği (1913)

Mustafa Kemal'in Sofya'da katıldığı kıyafet balosundaki resmi

Mustafa Kemal 1913'te Bulgaristan'da bulunan Sofya Ataşemiliterliği görevine (askerî elçi olarak) atanmıştır. Bir yıldan fazla süren bu görevi sırasında Bulgar Parlamentosunun çalışmalarını incelemiş, “cumhuriyet yönetimi” ile ilgili fikirlerini olgunlaştırmıştır. Bulgaristan'da kalan Türklerin sorunları ile ilgilenmiştir.

Mustafa Kemal'in Kişilik Özellikleri

Vatanseverlik: Vatan sevgisi, Mustafa Kemal'in en önemli özelliğidir. Vatanın savunulması için hiçbir fedakârlıktan kaçınmamıştır. İstiklal Savaşı'nın kazanılmasında vatan savunmasını her şeyden önemli ve üstün gören Mustafa Kemal'in vatan sevgisi ve Türk milletine olan güveni, önemli bir yer tutar.

İleri Görüşlülük: Atatürk, o dönemde pek çok kişinin farkında olmadığı bazı gerçekleri sezmiş, hedeflerini ve tedbirlerini bunlara göre oluşturmuş, ileri görüşlülüğüyle başarılı bir komutan ve devlet adamı olmuştur.

Atatürk diyor ki: “Yolunda yürüyen bir yolcunun yalnız ufku görmesi kâfi değildir. Muhakkak ufkun ötesini de görmesi ve bilmesi lazımdır.”

Ümitli Olmak: Mustafa Kemal, hayatı boyunca yapacağı bütün işlerde umudunu korumuştur.

Atatürk diyor ki: “Ben bir işte nasıl muvaffak olacağımı düşünmem. O işe neler engel diye düşünürüm. Engelleri kaldırdım mı iş kendi kendine yürür.”

Çok Cephelilik (Çok Yönlülük): Mustafa Kemal, çok cepheli bir liderdi. O hem fikir hem de hareket adamıdır. Yani bir taraftan Türk inkılabının hazırlayıcısı, diğer taraftan uygulayıcısı olmuştur. Hem düşünen hem de eserler veren Atatürk, çok yönlü bir lider olduğunu göstermiştir.

Liderlik-Teşkilatçılık: Mustafa Kemal Atatürk, teşkilatçı bir önderdir. Teşkilatçı olmak, örgütleyici olmak anlamına gelir. Katıldığı birçok savaş ve cephede örgütleyici (teşkilatçı) bir özelliğe sahip olduğunu göstermiştir. Trablusgarp Savaşı'nda bu özelliğini etkili bir şekilde kullanmıştır.

ETKİNLİK 6

Aşağıdaki cümleleri, verilen ifadelerden uygun olanlarla tamamlayınız.

- 1 İstanbul'a 2 Meşrutiyet 3 Trablusgarp'taki 4 Fransızlara
 5 Gelibolu'da 6 Kurmay başkanı 7 İtalyanlara 8 Hareket ordusu
 9 Sofya 10 Şam'daki 11 Balkan Savaşlarında

a

Mustafa Kemal, bir grup arkadaşıyla birlikte, yerli halkı örgütleyerek (Derne ve Tobruk'ta) karşı önemli bir zafer kazanmıştır.

b

Mustafa Kemal, 1905-1907 yılları arasında ilk görev yeri olan 5. Ordu'da görev yapmıştır. 1907'de kolağası (kıdemli yüzbaşı) olmuştur.

c

Mustafa Kemal, 31 Mart Olayı'nda (13 Nisan) ayaklanmayı bastırmakla görevli olan Hareket Ordusu'nun olarak görevlendirilmiş ve bu ayaklanmayı başarıyla bastırıştır.

d

Mustafa Kemal 1913'te Ataşemiliterliği (Askerî Ataşe) görevine atanmıştır. Bir yıldan fazla süren bu görevi sırasında rütbesi yarbaylığa yükselmiştir.

e

Mustafa Kemal, görevi olarak Edirne'nin kurtarılmasında önemli başarılar elde etmiştir.

f

13 Nisan 1909'da yönetimine karşı bir isyan çıkınca Selanik'te Hareket Ordusu oluşturulmuştur. Mustafa Kemal'in de görev yaptığı bu ordu, gelerek isyanı bastırması ve suçlular cezalandırılmıştır.

g

Balkan Savaşları esnasında Boğazların korunması amacıyla görev almıştır.

Bilgi
Dosyam

Muharebe: İki ordu arasındaki silahlı çarpışma, savaşma, vuruşmadır.

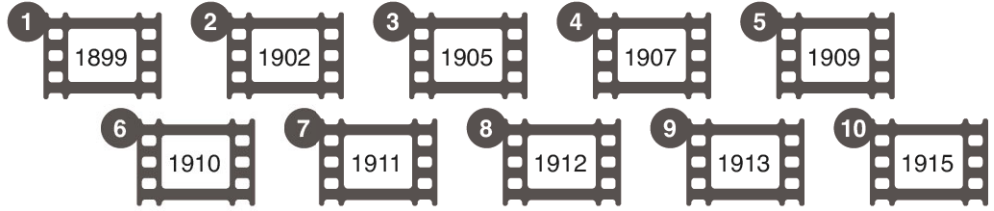

Liyakat: Bir kimsenin kendisine verilen işe yeterli, yetenekli, layık olma durumudur.

ETKİNLİK 7

Mustafa Kemal'in askerlik hayatından verilen kesitlerin tarihlerini belirleyerek eşleştiriniz.

a **7** Mustafa Kemal Derne'ye geldi ve Derne Doğu Kolu Komutanlığı görevini üzerine aldı.

b Mustafa Kemal'e, Anafartalar Grubu Komutanlığındaki üstün başarıları sebebiyle "Muharebe Gümüş Liyakat Madalyası" verildi.

c Mustafa Kemal İstanbul'da Harp Okuluna girdi.

d Mustafa Kemal, teğmen rütbesiyle Harp Akademisine girdi.

e Mustafa Kemal, Şam'dan, merkezi Manastır'da bulunan 3. Ordu Karargâhına atandı.

f Mustafa Kemal, kurmay yüzbaşı rütbesiyle Harp Akademisinden mezun oldu ve 5. Ordu'ya atandı.

g Mustafa Kemal, Gelibolu'da bulunan Bahr-i Sefid Boğazı (Çanakkale Boğazı) Kuvayımürettebe Komutanlığına atandı.

h Mustafa Kemal, orduyu temsilen Picardie Manevralarını izlemesi amacıyla Fransa'ya gönderildi.

i Mustafa Kemal Hareket Ordusu'nun kurmay başkanı olarak bu orduyla beraber Selanik'ten İstanbul'a hareket etti.

j Mustafa Kemal Sofya'ya geldi ve ataşemiliterlik görevine başladı.

1. **Olay:** 22 Eylül 1909'da Selanik'te İttihat ve Terakki Büyük Kongresi toplanmış ve Mustafa Kemal, bu kongrede bir konuşma yaparak ordunun siyasetten çekilmesi gerektiğini savunmuştur.

Durum: 1912 yılında başlayan Balkan Savaşlarında Osmanlı Devleti'nin ağır mağlubiyet almasının sebeplerinden biri de orduda görevli subayların siyasi bahaneler öne sürerek birbirlerine gerekli yardımı yapmalarındır.

Bu olay ve durum birlikte değerlendirildiğinde aşağıdaki yorumlardan hangisi yapılamaz?

- A) Balkan Savaşlarının kaybedilmesinin sorumluluğu, İttihat ve Terakki yönetimine aittir.
B) Ordunun siyasetle uğraşması, ülkenin aleyhine durumlar ortaya çıkarmaktadır.
C) Yaşanan durum Mustafa Kemal'in ileri görüşlülüğünü gösterir.
D) Mustafa Kemal demokrasiye önem vermektedir.

3. Mustafa Kemal'in hem başarılı bir komutan olduğuna hem de yazarlık ve çevirmenlik yaptığına dair örnekler aşağıda verilmiştir.

23 Şubat 1908

Atatürk'ün General Litzmann'dan çevirdiği askerî eğitimle ilgili "Takımın Muharebe Eğitimi" adlı kitap Selanik'te yayımlandı.

1909

Mustafa Kemal'in "Cumalı Ordugâhi" adlı kitabı Selanik'te yayımlandı.

Mustafa Kemal'e, "Anafartalar Grup Komutanlığı"ndaki üstün başarıları sebebiyle "Muharebe Altın Liyakat Madalyası" verildi.

Bu örnekler, aşağıdaki ifadelerden hangisine kanıt olarak gösterilebilir?

- A) Mustafa Kemal, ümitsizliğe yer vermez.
B) Mustafa Kemal, teşkilatçı bir kişiliğe sahiptir.
C) Mustafa Kemal, çok yönlü bir liderdir.
D) Mustafa Kemal, idealist bir kişiliğe sahiptir.

2.

I. Edirne, Bulgaristan'a bırakılmıştır. Midye – Enez hattı sınır kabul edilmiştir.

II. Trablusgarp, İtalya'ya bırakılmıştır.

III. Balkan Savaşları sonucunda Balkanların siyasi haritası değişmiştir.

IV. Arnavutluk bağımsızlığını ilan etmiştir.

V. Balkanlarda Türk azınlık sorunları ortaya çıkmıştır.

Yukarıdaki bilgilerden hangileri I. Balkan Savaşı'nın sonuçlarından değildir?

- A) Yalnız I B) Yalnız II
C) Yalnız V D) III ve IV

MUSTAFA KEMAL'İN ÖĞRENİM HAYATI

1881

Mustafa Kemal'in
Doğumu

1886

Mahalle ve Şemsi
Efendi Mektepleri

1894

Selanik Mülkiye
Rüştiyesi

1894

Selanik Askerî
Rüştiyesi

1899

Manastır Askerî
İladiyesi

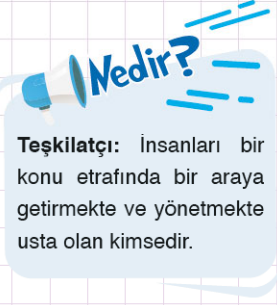
1902

İstanbul Harp
Okulu

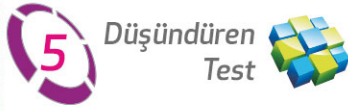
1905

İstanbul Harp
Akademisi

Teşkilatçı: İnsanları bir konu etrafında bir araya getirmekte ve yönetmekte usta olan kimsedir.

4. İtalya'nın siyasi birliğini geç tamamlaması nedeniyle ham madde ve pazar arayışı içine girmesi, Trablusgarp'ın coğrafi açıdan kendine yakın olması, Fransa ve İngiltere'nin bu işgale onay vermesi; Trablusgarp'a saldırmasının ana sebepleridir. 1911 yılında İtalya, Trablusgarp'ta Mustafa Kemal ve arkadaşlarının örgütlediği yerli halkın direnişiyile karşılaşınca Ege Denizi'ndeki adalara asker çıkarıp Rodos ve On İki Ada'yı işgal etti. Osmanlı Devleti, Balkanlarda da savaş başlayınca barış istemek zorunda kaldı.

Bu durumla ilgili olarak,

- I. İtalya sömürge elde etmek için Trablusgarp'a saldırmıştır.
- II. Osmanlı Devleti, İngiltere ve Fransa'nın desteğini almıştır.
- III. Trablusgarp Savaşı ve Balkan Savaşları aynı tarihte başlamıştır.

yargılarından hangilerine ulaşılabilir?

- A) Yalnız I B) Yalnız II
C) Yalnız III D) I ve II

5.

"Ben düşündüklerimi, olduğu gibi söyledim. Aynı zamanda gerekli olmayan bir sırrı kalbimde taşımak kudretinde olmayan bir adamım. Çünkü ben, bir halk adamıyım. Ben düşündüklerimi daima halkın önünde söylemeliyim."

Mustafa Kemal'in bu sözü, onun hangi özelliğini vurgulamaktadır?

- A) İdealistliğini B) Teşkilatçılığını
C) Açık sözlülüğünü D) İnkılapçılığını

6.

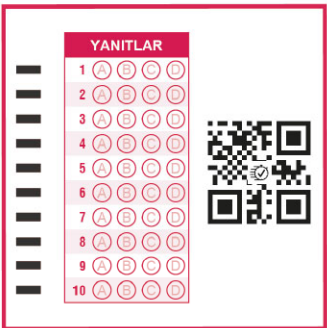

Sultan II. Abdülhamit Han tarafından halkın yönetime katılması ve devletin dağılmasının önlenmesi amacıyla ikinci kez meşrutiyet ilan edilmiştir. II. Meşrutiyet'in ilanından sonra meşrutiyet karşıtı kişiler, 13 Nisan 1909'da İstanbul'da 31 Mart Vakası da denilen bir isyan çıkarmıştır. İsyancıların ortak özellikleri halkın

yönetime katılmasını istememeleri ve monarşi yönetimine dönüşmesini istemeleridir. Bu ayaklanmayı, kurmay başkanlığını Mustafa Kemal'in yaptığı Hareket Ordusu bastırmış ve böylelikle meşrutiyet yönetiminin devam etmesi sağlanmıştır.

Bu bilgilerden yola çıkılarak aşağıdakilerden hangisi söylenebilir?

- A) Sultan II. Abdülhamit Han, meşrutiyet yönetimine karşıdır.
B) Mustafa Kemal ilk askerî görevini Hareket Ordusu'nda üstlenmiştir.
C) Mustafa Kemal, II. Meşrutiyet'in ilan edilmesi için çalışmalarda bulunmuştur.
D) Mustafa Kemal, meşrutiyet yanlısı bir tutum sergilemiştir.

ETKİNLİK 8

Mustafa Kemal'in görev yaptığı yerlerden bazıları harita üzerinde gösterilmiş ve bunlarla ilgili ipuçları aşağıda verilmiştir. Bu ülke ya da şehirlerin adlarını numaralandırılmış kutucuklara yazınız.

İpuçları

1. 1911'de gönüllü olarak gittiği yer.
2. 1910 yılında Osmanlı Devleti'nin temsilcisi olarak askerî tatbikatı izlemek için gittiği yer.
3. 1912 yılında Balkan Savaşlarında görevlendirildiği yer.
4. 1905 yılında ilk göreve başladığı yer.
5. Askerî ortaokula başladığı yer.
6. Harp Okulunu ve Harp Akademisini okuduğu yer.
7. Askerî ataşe olarak görev yaptığı yer.

1

5

2

4

6

3

7

ETKİNLİK 9

Aşağıda verilen ipuçlarından yola çıkarak bulmacalardaki gizli sözcükleri örnekteki gibi bulunuz.

ÖRNEK:

O	E	N	I	H
P	S	O	A	P
G	P	F	İ	N
F	D	Y	A	A
A	R	I	Z	A

Mustafa Kemal'in Bulgaristan'da görev yaptığı şehir.

İPUCU

K	E	N	I	H
U	R	M	A	P
R	P	A	R	U
F	U	Y	U	K
K	R	M	A	A

Mustafa Kemal'in Hareket Ordusu'nda almış olduğu, başkanlığını yürüttüğü görev; uzman subaylara verilen unvan.

İPUCU

G	E	N	İ	G
U	B	O	L	U
E	İ	B	İ	U
G	U	İ	L	E
G	E	L	İ	G

Mustafa Kemal'in Balkan Savaşları ve I. Dünya Savaşı'nda Çanakkale Cephesi'nde görev aldığı yer.

İPUCU

M	A	N	S	M
S	M	A	N	A
A	S	B	İ	S
A	N	R	İ	T
S	İ	N	A	M

Mustafa Kemal'in askerî liseyi okuduğu okulun bulunduğu şehir.

İPUCU

R	F	S	A	A
F	R	U	S	Y
Y	İ	R	N	S
E	F	R	A	U
İ	T	A	L	R

Mustafa Kemal'in 1910 Picardie Manevralarını izlemek için gittiği ülke.

İPUCU

I	S	L	A	I
T	A	N	H	T
T	A	Z	A	A
N	A	İ	T	Z
T	A	M	İ	M

1839 yılında azınlıklara sosyal ve ekonomik hakların verildiği ilk ferman.

İPUCU

L	K	Z	İ	Z
A	İ	Y	İ	Z
M	M	A	A	Y
E	A	G	Ö	K
K	N	P	L	A

Mustafa Kemal'i daha çok milliyetçilik fikirleriyle etkilemiş, "Türkçülüğün Esasları, Türk Töresi" gibi eserleri olan aydın.

İPUCU

A	S	R	U	B
Z	A	S	R	L
M	E	R	N	E
İ	D	İ	A	B
İ	S	T	A	N

I. Balkan Savaşı'nda kaybettiğimiz, II. Balkan Savaşı'nda Bulgaristan'dan geri aldığımız şehir.

İPUCU

1. **Durum:** Sömürgecilik, 15. yüzyıldan itibaren Avrupalı devletlerin başlattığı bir süreçtir. Güçlü olan bir devletin, güçsüz olan bir devleti yer altı ve yer üstü zenginlikleri bakımından ele geçirmeye çalışmasıdır.

Olay: Sanayi İnkılabı'nın Sonuçları:

- I. Üretim ve tüketim arttı.
- II. Ham madde ve pazar ihtiyacı ortaya çıktı.
- III. Şehirlere göçler başladı.
- IV. Uluslararası ticaret gelişti.

Bu durum ve olay birlikte değerlendirildiğinde aşağıdaki yorumlardan hangisine ulaşılabılır?

- A) Sömürgecilik anlayışı, üretim ve tüketimi artırmıştır.
 - B) Ham madde ve pazar arayışı, sömürgeciliği hızlandırmıştır.
 - C) Sömürgecilik, şehirlere göç hareketini hızlandırmıştır.
 - D) Sömürgecilik, uluslararası ticareti geliştirmiştir.
2. Sanayi İnkılabı, Osmanlı Devleti'ni hem ekonomik hem de siyasi açıdan olumsuz etkilemiştir. Osmanlı Devleti'nin Avrupalı devletlere tanıdığı kapitülasyonlar 19. yüzyılda genişletilmiş, bu durum Osmanlı ekonomisini çöküşün eşiğine getirmiştir. Dış borçlar ödenemeyecek hâle gelmiş, borç alınan ülkelerin temsilcileri, Osmanlı ekonomisine müdahale etmiştir.

Aşağıdakilerden hangisi ile Sanayi İnkılabı'nın Osmanlı Devleti'ne olumsuz etkileri arasında bir bağlantı kurulamaz?

- A) İstanbul'da çini, kumaş ve kâğıt fabrikalarının kurulması
- B) İthâlatın artması ile yerli üretimin azalması
- C) Düyun-u Umumiye'nin kurulması
- D) Dış borç alımlarının artması

3.

Avrupa'yı değiştiren önemli olayların geçmişten günümüze kronolojik sıralaması aşağıdakilerden hangisinde doğru verilmiştir?

A)	1 Fransız İhtilali	B)	1 Coğrafi Keşifler	C)	1 Coğrafi Keşifler	D)	1 Rönesans
	2 Sanayi İnkılabı		2 Rönesans		2 Rönesans		2 Reform
	3 Aydınlanma Çağı		3 Reform		3 Reform		3 Coğrafi Keşifler
	4 Reform		4 Aydınlanma Çağı		4 Fransız İhtilali		4 Aydınlanma Çağı
	5 Rönesans		5 Sanayi İnkılabı		5 Sanayi İnkılabı		5 Sanayi İnkılabı
	6 Coğrafi Keşifler		6 Fransız İhtilali		6 Aydınlanma Çağı		6 Fransız İhtilali

Bilmedev Olmaz!

Derne ve Tobruk, Osmanlı Devleti'nin günümüzde Libya'ya ait olan kentlerindedir.

4.

1911 yılında Trablusgarp'ın İtalyanlar tarafından işgal edilmesi üzerine Mustafa Kemal asker olduğunu gizleyerek "Tanin gazetesinin muhabiri Şerif Bey" kimliğiyle gönüllü olarak Trablusgarp'a geçmiştir. Enver Paşa ve bazı vatansever subaylarla birlikte buradaki yerel halkı İtalyanlara karşı örgütleyerek Derne ve Tobruk'ta önemli başarılar kazanmıştır.

Mustafa Kemal'in Trablusgarp Savaşı ile ilgili yaptığı çalışmalardan hangisi ona Millî Mücadele liderliği açısından teşkilatçı bir özellik kazandırmıştır?

- A) Gizliliğe önem vermesi
- B) Trablusgarp'a gönüllü olarak gitmesi
- C) Yerli halkı İtalyanlara karşı örgütlemesi
- D) Diğer subaylarla iş birliği içinde hareket etmesi

5. Mustafa Kemal, Bulgaristan'ın başkenti Sofya'da 14 ay boyunca ataşemiliterlik görevinde bulunmuş ve modern yaşam tarzından etkilenmişti. Bulgar parlamentosunun çalışmalarını ilgiyle takip etti. Görev yaptığı dönemde Bulgaristan'da yaşayan azınlıkta kalmış Türklerin sorunlarını dinledi. Sorunların çözümü için Bulgar makamları ile Osmanlı Devleti adına irtibata geçti.

Bu bilgilerden yola çıkıldığında Mustafa Kemal ile ilgili olarak,

- I. Bulgaristan'da yaşayan Türklerin sorunlarıyla ilgilenmiştir.
- II. Millî egemenliğin uygulanmasına ilişkin fikirleri geliştirmiştir.
- III. Devletler arası diplomasi alanında tecrübe edinmiştir

yargılarından hangilerine ulaşılabilir?

- A) I ve II
- B) I ve III
- C) II ve III
- D) I, II ve III

6.

Bu gelişmeler, Osmanlı Devleti'ni dağılmaktan kurtarmaya yönelik olarak ortaya çıkan aşağıdaki fikir akımlarından hangisi ile eşleştirilmelidir?

- A) Osmanlıcılık
- B) Batıcılık
- C) İslamcılık
- D) Türkçülük

7.

Balkanlar, farklı millet ve inançtan olan pek çok insanın huzur içinde yaşadığı bir Osmanlı toprağıydı. Bu huzurlu ortam, Fransız İhtilali sonrasında özellikle çok uluslu devletleri etkileyen akımı ile bozulmaya başladı. Bir arada huzur içinde yaşayan Türk, Bulgar, Sırp gibi uluslar bir anda birbirinden ayrılmaya başladı.

Bu metinde boş bırakılan yere aşağıdakilerden hangisi getirilmelidir?

- A) Osmanlıcılık B) sömürgecilik C) Türkçülük D) milliyetçilik

8. İkinci Meşrutiyet'in ilanından sonra meşrutiyet yanlıları ile padişah yanlıları arasında basında başlayan olaylar İstanbul'da bir ayaklanmaya dönüştü. 1909 yılında meşrutiyet karşıtları İstanbul'da gösteri yapmaya başladılar. 31 Mart Vakası diye tarihe geçen bu olay üzerine meşrutiyeti korumak isteyen İttihat ve Terakki üyesi subaylar, Selanik'te Hareket Ordusu adında bir ordu hazırladılar. Oluşturulan bu ordu, İstanbul'a gelerek isyanı bastırdı. Ardından II. Abdülhamit meclis kararıyla tahttan indirilerek yerine V. Mehmed Reşad getirildi ve meşrutiyet yönetiminin devamı sağlandı. Bu olaylardan sonra devletin yönetimi büyük ölçüde İttihat ve Terakki Cemiyetinin kontrolüne geçti.

Bu bilgilerden yola çıkılarak;

- I. İttihat ve Terakki üyeleri meşrutiyeti desteklemiştir.
II. Sultan V. Mehmed Reşad, meşrutiyeti yeniden ilan etmiştir.
III. İttihat ve Terakki Cemiyetinin yönetimde etkinliği artmıştır.

yargılarından hangilerine ulaşılabilir?

- A) Yalnız I B) Yalnız II C) I ve III D) II ve III

9. Mustafa Kemal'in yaşadığı bazı şehirlerle ilgili açıklamalar aşağıda numaralandırılarak verilmiştir.

Bu açıklamalar, aşağıdakilerin hangisinde ait oldukları şehirlerle doğru eşleştirilmiştir?

A)	1	Şam
	2	Sofya
	3	Manastır
	4	Selanik

B)	1	Sofya
	2	Trablusgarp
	3	Şam
	4	Manastır

C)	1	Sofya
	2	Manastır
	3	Trablusgarp
	4	Şam

D)	1	Manastır
	2	Selanik
	3	Şam
	4	Sofya

Bilmedey
Olmaz!

I. Balkan Savaşı'nın (1912-1913) Nedenleri:

- Rusya'nın Balkanlarda takip ettiği Panslavizm politikası
- Fransız İhtilali'nin etkisi (milliyetçilik ve bağımsızlık)
- Türklerin Balkanlardan tamamen atılmak istenmesi
- Trablusgarp Savaşı esnasında, Osmanlı Devleti'nin güçsüz olduğunun anlaşılması

10.

I. Balkan Savaşı
Öncesinde Balkanlar

I. Balkan Savaşı Sonrasında
Balkanlar

II. Balkan Savaşı Sonrasında
Balkanlar

Sadece yukarıdaki haritalar incelendiğinde Balkan Savaşları sonucunda;

- Osmanlı Devleti'nin Balkanlardaki egemenlik alanı daralmıştır.
- Arnavutluk, Osmanlı Devleti'nden ayrılarak bağımsızlığını ilan etmiştir.
- Kaybedilen Balkan topraklarından Anadolu'ya doğru büyük bir göç dalgası yaşanmıştır.
- Balkanların siyasi haritası değişmiştir.

bilgilerinden hangilerine ulaşılabilir?

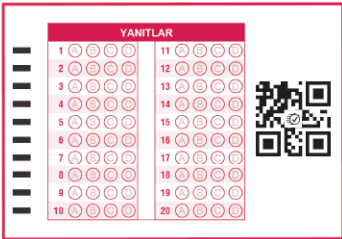
- A) II ve III B) I, II ve III C) I, II ve IV D) II, III ve IV

11.

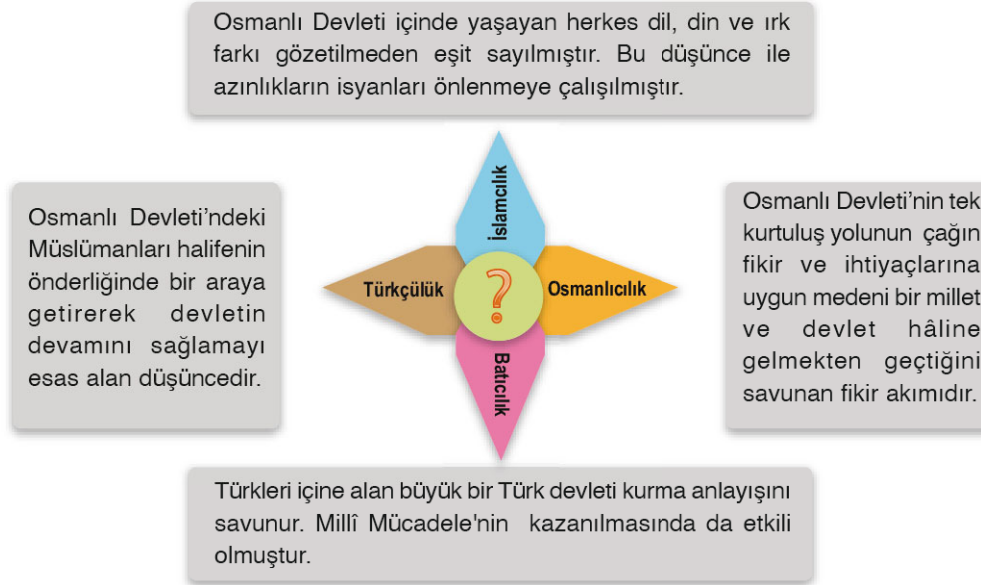
Osmanlı Devleti, yaşanan olumsuzluklar sonucunda kaçınılmaz olan çöküşe çare aramaya başlamıştı. Devleti idare edenler, sorunun yalnızca toprak kaybı olduğunu zannettikleri için daha çok askerî alanda ıslahat yapmaya çalışıyorlardı. Sorunun askerî değil ekonomik, sosyal ve teknik alanda gerileme olduğunu ifade eden fikir adamlarının fikirlerine itibar edilmemekteydi. Bu durum da kurtuluş için üretilen çözüm yollarının ve yapılan çalışmaların hep askerî boyutta kalması sonucunu doğurmuştu.

Buna göre aşağıdaki yargılardan hangisi Osmanlı Devleti'nin çöküşüne neden olarak gösterilebilecek durumlardan değildir?

- Milliyetçilik akımının etkisinin engellenmesi amacıyla Tanzimat Fermanı'nın ilan edilmesi
- Batı'daki unsurların olduğu gibi alınması ve taklit edilmesi
- Sermaye bulunmaması ve sanayi üretiminin olmaması
- Kaybedilen topraklarla birlikte yaşanan yoğun göçün yeni sorunlara yol açması

1. Aşağıdaki sistemde kutucuklardaki bilgilerin ait olduğu kavramla eşleştirilmesi gerekmektedir.

Buna göre doğru eşleştirmenin elde edilebilmesi için yapılması gereken işlem, aşağıdakilerden hangisidir?

- A) Kavramlar saat yönünün tersine 1 kez çevrilmelidir.
B) Kavramlar saat yönünün tersine 2 kez çevrilmelidir.
C) Kavramlar saat yönünde 1 kez çevrilmelidir.
D) Kavramlar saat yönünde 2 kez çevrilmelidir.

2.

1905-Şam (5. Ordu)
Mustafa Kemal'in ilk görev yeridir. Bu görevi sırasında bölgeyi incelemiş, Vatan ve Hürriyet Cemiyetini kurmuştur.

1909-31 Mart Olayı
Bu olayda Mustafa Kemal Hareket Ordusu'nda görev yapmıştır. Meşrutiyetin korunması yönünde karar almıştır.

1911-Trablusgarp Savaşı
Mustafa Kemal ilk askerî başarısını kazanmıştır. Yerel halkı örgütleme başarısı onun teşkilatçı özelliğinin bir ispatıdır.

1912-Balkan Savaşı
Mustafa Kemal'e Çanakkale Boğazı'nı koruma görevi verilmiştir. Bu görev onun Çanakkale Cephesi'ndeki başarılarına kaynaklık etmiştir.

1913-Sofya
Ataşemiliterlik görevi, Mustafa Kemal'e diplomatik beceriler kazandırmıştır. Mustafa Kemal, Bulgar meclisinde Türklerin sorunlarını dile getirmiştir.

Mustafa Kemal'in askerlik hayatı ile ilgili bu bilgilerden yola çıkılarak aşağıdakilerden hangisi söylenemez?

- A) Mustafa Kemal, Osmanlı Devleti'nin farklı yerlerinde görev yapmıştır.
B) Birçok yerde görev alması Mustafa Kemal'in çok yönlülüğünü ispatlamıştır.
C) Mustafa Kemal görev yaptığı yerlerde farklı alanlarda tecrübe kazanmıştır.
D) Mustafa Kemal, halkın görüşlerinin savunulabileceği bir sistemi gerekli görmüştür.

**Bilmedey
Olmaz!**

Millî Mücadele Dönemi, İtilaf Devletlerine karşı Türk halkının topyekûn örgütlenerek savaştığı dönemdir. Bu dönem Kurtuluş Savaşı olarak da adlandırılmaktadır.

3. **I. Durum:** Dil, din, ırk ve mezhep ayrımı gözetilmeksizin Osmanlı Devleti sınırları içinde yaşayan herkes, Osmanlı vatandaşıdır. Bütün milletler kaynaşmalı ve bir Osmanlı milleti oluşmalıdır.
- II. Durum:** Tanzimat ve Islahat Fermanlarında azınlıklara sosyal ve ekonomik haklar verilmişti. Meşrutiyetin ilanı ile birlikte tüm Osmanlı vatandaşları siyasi haklar konusunda eşitlendi. Ancak Osmanlı Devleti'nin ortaya koyduğu bu demokratikleşme çabaları istenilen sonucu vermedi.

Bu iki durumla ilgili olarak Mete, Asya ve Emine'nin yorumları şöyledir:

Mete

I. durum, İslamcılık politikasının amacını açıklamaktadır.

Asya

II. durum, Osmanlıcılık politikası için yapılan çalışmalara örnek gösterilebilir.

Emine

Her iki durum da Osmanlı Devleti'nin dağılmasını engellemeye yönelik adımlar içermektedir.

Buna göre hangi öğrencilerin yorumları yanlıştır?

- A) Yalnız Mete B) Yalnız Emine C) Yalnız Asya D) Mete ve Asya

4.

Türkçülük, bütün Türkleri tek bir bayrak ve devlet çatısı altında toplamayı amaçlayan düşünce akımıdır. Mehmet Emin Yurdakul, Ziya Gökalp gibi aydınlar tarafından desteklenmiştir. Millî Mücadele'nin kazanılmasında etkili olan akımdır.

Aşağıdakilerden hangisi Türkçülük akımının ortaya çıkmasının gerekçeleri arasında gösterilebilir?

- A) Osmanlı Devleti'nin Balkanlardaki varlığının tamamen sona ermesi
B) Mustafa Kemal'in, yerli ve yabancı fikir adamlarından etkilenmesi
C) Azınlıklara verilen haklara rağmen ayrılıkçı hareketlerin devam etmesi
D) Sanayi İnkılabı sonrasında ham madde ve pazar rekabetinin artması

5.

Mustafa Kemal'in Osmanlı Devleti'ne gönderdiği telgraf

Mustafa Kemal, Sofya'da Osmanlı elçiliğinde görevli iken büyük bir savaş çıkacağına dair bilgiler ediniyordu. Edindiği bu bilgileri Osmanlı Devleti'ne rapor ediyor ve Osmanlı Devleti'nin savaşa girmemesi gerektiğini dile getiriyordu. Böylesine büyük bir savaşta Almanya'nın yenileceğini çevresindekilere açıkça söylüyordu.

Mustafa Kemal'in bu davranışı, aşağıdakilerden hangisine kanıt olarak gösterilebilir?

- A) Mustafa Kemal'in cesaretli olmasına B) Mustafa Kemal'in azimli ve kararlı olmasına
C) Mustafa Kemal'in ileri görüşlü olmasına D) Mustafa Kemal'in çok yönlü olmasına

6.

I. Balkan Savaşı: Trablusgarp Savaşı'nı fırsat bilen Balkan Devletleri, Rusya'nın da kışkırtması ile Osmanlı Devleti'ne savaş açtı. Savaş sonunda imzalanan Londra Antlaşması ile Osmanlı Devleti Edirne ve Kırklareli dâhil olmak üzere Balkanlardaki topraklarının büyük bölümünü Balkan Devletlerine bırakmak zorunda kaldı.

II. Balkan Savaşı: Balkan Devletleri Osmanlı Devleti'nden aldıkları toprakları aralarında paylaşamadıkları için II. Balkan Savaşı çıktı. Bulgaristan, Yunanistan ve Sırbistan'a savaş açtı. Bulgaristan ile toprak sorunu yaşayan Romanya da Bulgaristan'a savaş açtığını bildirdi. Bu durumdan yararlanan Osmanlı Devleti, Bulgaristan'dan Edirne ve Kırklareli'ni geri aldı.

Bu bilgilerden yola çıkılarak aşağıdakilerden hangisini söylenemez?

- A) Osmanlı Devleti I. Balkan Savaşı'nda toprak kaybına uğramıştır.
B) Balkan Savaşları Rusya'nın Panславizm politikasına uygundur.
C) Balkan Savaşları sonucunda ülke sınırlarında değişiklik yaşanmıştır.
D) II. Balkan Savaşı'nda Osmanlı Devleti Romanya ile ittifak kurmuştur.

7.

Durum: Osmanlılık Osmanlı sınırları içerisinde yaşayan herkesi, hiçbir ayırım yapmadan Osmanlı vatandaşı olarak kabul eden düşünce akımıdır. Osmanlılık fikrinin temelinde gayrimüslimleri devlete bağlı tutma fikri yatmaktadır.

Bu durumdan yola çıkılarak;

- I. Tanzimat Fermanı'nın ilanı Osmanlılık düşüncesi ile uyumludur.
II. Meşrutiyetin ilanı Osmanlılık fikrine uygundur.
III. Bu fikre göre tüm Osmanlı vatandaşları halifenin etrafında birleşmelidir.

yargılarından hangilerine ulaşılabilir?

- A) Yalnız I B) Yalnız II C) Yalnız III D) I ve II

8.

Maraton dergisinin İslamcılık politikasının uygulamasına ilişkin yorumu dergi kapağında verilmiştir.

Buna göre aşağıdakilerden hangisi İslamcılık politikasına aykırı bir yargıdır?

- A) Müslüman dünyası halifenin etrafında toplanmalıdır.
B) Halife, Müslümanların temel haklarını savunmalıdır.
C) Müslümanları yok etmek isteyen Hristiyanlara karşı konulmalıdır.
D) Osmanlı İmparatorluğu'nda Müslümanlardan başka kimse yaşamamalıdır.

Çözüm
Dosyam

Maraton
Test

Bilmedey
Olmaz!

Meclis-i Mebusan; Osmanlı İmparatorluğu'nda 23 Aralık 1876 tarihli Anayasa'ya göre kurulmuş, I ve II. Meşrutiyet Dönemlerinde görev yapmış yasa organıdır.

9.

Türkçülüğü ön plana çıkaran Mehmet Emin Yurdakul ve Ziya Gökalp'ten etkilenmiştir.

Avrupalı düşünürlerin hürriyet, özgürlük, eşitlik gibi düşüncelerinden etkilenmiştir.

Arkadaşı Ömer Naci sayesinde edebiyat ve hitabet yönü gelişmiştir.

Tarih öğretmeni Kolağası Tevfik Bey sayesinde tarih bilinci gelişmiştir.

1897 Türk-Yunan Savaşı sonrası Türkçülük fikirleri gelişmiştir.

Mustafa Kemal Manastır Askerî İdadisi yıllarında yaşadıkları ile yapılan aşağıdaki yorumlardan hangisi yanlıştır?

- A) Mustafa Kemal'in millî bilinci, askerî idadi yıllarında gelişmiştir.
- B) Mustafa Kemal yabancı düşünürlerden milliyetçilik konusunda etkilenmiştir.
- C) Mustafa Kemal'in askerî idadi yılları çok yönlülüğüne katkı sağlamıştır.
- D) Mustafa Kemal'in yaşadığı olaylar düşüncelerine etki etmiştir.

10.

Durum: Osmanlı Devleti'ni içinde bulunduğu zor durumdan kurtarmak için farklı zamanlarda farklı düşünceler ortaya atılmıştır. Özellikle Fransız İhtilali'nin ortaya çıkardığı milliyetçilik düşüncesi Osmanlı Devleti'ni oldukça tedirgin etmiştir.

Olay: Tanzimat ve Islahat Fermanlarının ilan edilmesini sağlayan düşünceI..... iken, II. Meşrutiyet'ten sonra bu fikir yeriniII..... bırakmıştır.

Bu olayı doğru tamamlayacak ifadeler, aşağıdakilerin hangisinde doğru verilmiştir?

I	II
A) Batıcılık	İslamcılığa
B) Türkçülük	Batıcılığa
C) Osmanlıcılık	Türkçülüğe
D) İslamcılık	Türkçülüğe

11.

Osmanlı Devleti'nin dağılmasına etki eden bir çok unsur söz konusudur. Kaybedilen savaşlar, yapılan anlaşmalarla kaybedilen topraklar, ayaklanmalar, bağımsızlık isyanları, topraklarına yapılan işgaller dağılmanın en önemli etkenleridir. Yapılan anlaşmalar, çıkarılan kanunlar, ıslahatlar, yayınlanan Tanzimat ve Islahat Fermanları, meşrutiyet hareketleri Osmanlı Devleti'ni bu kötü sondan kurtaramamıştır.

XX. yüzyıl başlarında ortaya çıkan aşağıdaki gelişmelerden hangisi "Osmanlı Devleti'nin sınırlarının daraldığına" örnek olarak gösterilemez?

- A) Trablusgarp'ın İtalya tarafından işgal edilmesi
- B) 31 Mart Vakası'nın karışıklığından yararlanan Bulgaristan'ın bağımsızlığını ilan etmesi
- C) I. Meşrutiyet'in ilanından kısa bir süre sonra Mebusan Meclisinin kapatılması
- D) Balkan Savaşlarının kaybedilmesi ile Arnavutluk'un bağımsızlığını ilan etmesi

